

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Preu : 30 cèntims. - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pesse trimestre

ALARMES FALSES I VERITABLES

El que hi ha al fons

Unes senzilles discrepàncies sobre un detall de l'Estatut interior de Catalunya (discrepàncies prou conegudes a través de la premsa i els comentaris verbals durant aquests dies) han donat un joc desproporcionat de reunions, notes, articles, declaracions, rumors d'escissió, de reconciliació, de victòria dels uns o dels altres, etc. Davant del fet que una cosa de no-res hagi mogut tant d'aldarull, hom es pregunta: quina és la causa d'aquest estat morbós de l'opinió del carrer i també de certs ambients polítics,

sevulla, propi o estrany — és massa agosarat de posar els peus damunt les llambordes inspirades del temple. Mentalitat exclusivista que, exagerada, ha d'engendrar actes fanàtics.

Ara bé; tothom sap com el fanatisme és molt donat a teoritzar i a dogmatitzar. El contacte dels fets amoina; en canvi, que poc que costa d'amuntegar divagacions doctrinals! Avui parlen en nom de la democràcia; més ben dit, tenyeixen de falses visions sedients democràtiques llur crit ada-

Els Dijous — Bancs Carnaval barceloní

Si ens veiéssim obligats a definir el Carnaval d'una manera exacta gràfica, no sabríem com posar-nos-hi. Iriem acudir, és clar, al repertori de llocs i uns que proporcionen les enciclopèdies i or embastades. Forçant-ho més, podríem dir una erudició manlevada de qualsevol de confiança. Un estirabot, sorgit en moment d'inspiració, podria fer efecte a estona al volt d'una taula. Però, en el cas dels fons, no quedariem satisfets. Hi hde fet, en el Carnaval, alguna cosa la co-renció de la qual ens escapa completament i és l'obligació, imposada pel calendari, de divertir-se; és, també, el fet que per divertir-se calgui dis-fressar-se i xisclar, sobretot xisclar, perquè sembla que hi ha molts en Carnaval i en tot temps — que si no fa gatzara no tenen consciència de divertir-se.

I, encara, tot això és més sorprenent en un país com el nostre, on hi ha la gent més insignificant, té sempre or de comprometre's, de perdre consideració si en tots els moments no aguanta el pas de la manera més encarcerada del món una vegada, una il·lustració anglesa diu: fotografia de tot un ministre, no recorden quin, amb un esplèndid barret de copa, eixant-se anar per un tobogan de parc d'atraccions. Aquí no trobaríem ni un oficial egon capaç de deixar-se retratar així, si no fos havent perdut el control gràcies a coposes libacions, i per quedar-ne avergonyit quant tota la vida fins a l'extrem de constituir una vexació intolerable fer-li mai retret d'un fet així.

Hom no sap trobar el punt just de l'alegria que el Carnaval imposa als que creuen que és realment una època de diversió, durant la qual es relaxen molts constrenyiments. Es rara de trobar aquella ingenuïtat de la qual només dona prova la colònia estrangera.

presenta aquella barreja tan curiosa d'avoriment intensiu i de poca solta desenfrenada, sense arribar, fora d' excepcions escasses, a proporcionar una relativa eufòria.

Els balls, com més distingits volen ésser, més perjudicats resulten d'aquella por de desprestigiarse que esguerra les millors intencions de divertir-se. Pel que fa als balls de patacada, no n'hem de parlar perquè no cauen dintre del nostre radi de coneixences.

Però potser són les diversions de la categoria d'aquesta darrera les que realment compleixen amb eficàcia el comès pel qual són cercades. Sobretot cada nit de dimarts de Carnaval, veient la profusió de mamaratxos que circulen pel carrer Nou de la Rambla i voltants, hem pensat si potser eren ells les persones de Barcelona que més autènticament sentien el Carnaval i aprofitaven la llibertat que dona per a evadir-se uns moments de la rutina quotidiana.

Però, quina evasió, tanmateix! Si ens haguessim de creure Freud, com se'l creuen els que menys fonaments tenen per opinar sobre aquestes coses, fóra de temer cada any una pluja de sofre. — R.

MIRADOR INDISCRET

Desavantatges d'ésser popular

Una d'aquestes nits de Carnaval, es presentà a una farmàcia, fent llevar l'amo, perquè li curesin uns nyanyos que s'havia produït en una juerga, un jove que manifestà, a grans crits, ésser diputat al Parlament català.

El farmacèutic, molt sol·licit, i més tractant-se d'un diputat, el va atendre. Mentrestant, al carrer, on el juerguista havia deixat l'automòbil — un petit automòbil —, un lladregot intentava endur-se la roda de recanvi. Però, amb tot i tenir-la ja descargolada, li mancà temps, car l'estada del propietari del cotxe a la farmàcia no fou prou llarga. La roda restà abandonada allí. Fou recollida pel farmacèutic.

L'endemà, un dependent de la farmàcia es presentà a casa del diputat senyor J. F.

—Li porten aquesta roda de recanvi que anit va oblidar-se.

El diputat no va saber de què li parlaven. Ni havia anat de juerga, ni s'havia fet curar a cap farmàcia, ni tan sols té automòbil.

El ball de les mil hores?

El governador civil senyor Ametlla, amb un encert que li ha lloat tothom, àdhuc Solidaridad Obrera, va suspendre l'anomenat ball de les mil hores, que havia de tenir lloc a l'Olympia.

Però molt ens temem que els organitzadors del «Marathon de la dansa» no li hagin jugat, d'acord amb el Círcol Artístic, una mala passada.

Diem això perquè en La Noche del dimarts passat, en la sessió del ball del dilluns al vespre a la Bohèmia, hem llegit el que segueix:

«A la hora de cerrar esta edición, continúa el baile dentro de la mayor animación y alegría.»

Com gairebé ningú no ignora, La Noche tanca l'edició a les sis de la tarda.

El ball havia començat a les deu de la nit del dia abans.

Qui sap si encara dura!

Tots guanyant!

Expectació. Estava reunit el directori de l'Esquerra. La cosa anava picada, molt picada. Es tractava de l'editorial Veu d'alarma inserit a L'Opinió.

A la sortida, un periodista interrogà un dels reunits pertanyent al diguem-ne grup d'ahir.

—Hem guanyat. Es modificaran els articles dels quals parlava l'editorial famós.

El periodista s'adreçà després a un amic íntim d'En Dencàs.

—S'han ajupit — digué aquest —. Només cal llegir la nota de la reunió.

El reporter s'ajuntà amb alguns companys.

—Què, què? — inquiriren.

La frase cèlebre i optimista d'En Calvet fou pronunciada una vegada més en el curs de la història.

Potser si

Com cada dimarts, abans d'ahir el Rotary es reuní al volt d'una taula. Com a cada reunió, hi hagué discursos, en castellà, per variar.

(Als dinars del Rotary hi hem sentit diputats de tots dos Parlaments, el d'allà i el d'aquí, parlant en castellà.)

Abans d'ahir, però, no era un diputat el que parlava, sinó un industrial de fama ben cimentada; per desgràcia, el seu castellà deixava passar unes filtracions tan barcelonines, que un conegut banquer, enervat, no es pogué contenir més:

—Potser que ho féssim en català — va exclamar en veu alta.

Potser sí. El català no hi perdria res, i el castellà hi sortiria guanyant, i el prestigi del Rotary també.

Excés de direcció

Lluhi, Comes, Xirau i Terradelles han passat del Saló de Sant Jordi, de la Generalitat, al despatx petit de la direcció de L'Opinió.

Hi són cada vespre. Els redactors d'aquell diari van de bòlid, amb les mans al cap, d'una banda a l'altra, com uns frenètics. Un diari amb cinc directors és alguna cosa terrible. Hi ha un director per a cada redactor. I les ordres són tan abundants i quasi sempre tan contradictòries, que si bé els redactors vénen a treballar el doble que abans, a la impremta sempre manca original.

I aquesta activitat no es tradueix en cap millora a les pàgines de L'Opinió. Més aviat han perdut to. Per exemple, hi hem perdut aquells avantals de la direcció que abans, diàriament, feien les delícies dels lectors del diari. Ara, només, de tanta en tant hi ha un editorial, sense suc ni bruc ni actualitat, de patata bullida, que ensenya les mans dels quatre directors.

Un redactor de La Humanitat — diari que només pateix una direcció, la de Lluís Capdevila, aquell de Les memòries d'un lli de matrimoni — deia, referint-se als seus veïns de pis:

—Es pensen que dirigir un diari és com governar un país!

(Ara diuen, però, que el senyor Pere Comes ha assumit la direcció de l'òrgan de l'Esquerra.)

Encara sembla un conseller

L'ex-conseller de Justícia i Dret, senyor Pere Comes, sempre que entra a la Generalitat en surt amb algun dels automòbils dels consellers. Saluda el mossò d'esquadra, satisfet, dalt de l'auto, amb un gest de mà lleu, gairebé protector.

I sempre, també, que Pere Comes entra al Palau de la Generalitat, un conseller o altre se n'ha d'anar a casa a peu.

Hi ha un funcionari de la Generalitat que porta el compte de les vegades que els consellers han d'anar-se'n a peu o llogar un taxi, per haver sortit deu minuts abans el senyor Pere Comes.

Però és un compte molt fàcil de portar amb exactitud: s'ho reparteixen els senyors Francesc X. Casas i Pere Coromines, consellers, respectivament, de Treball i de Justícia i Dret.

Un conseller taciturn

Què li passa al senyor Pere Coromines? D'un temps ençà que corre pel Saló de Sant Jordi, de la Generalitat, taciturn i capficat. Amb les mans al darrera va d'una Conselleria a l'altra, del Saló al Pati dels Tarongers i d'aquí a la Secretaria de la Presidència, caminant a poc a poc, capcagut, força indecis i una mica tambalejant.

L'altre dia, el conseller de Justícia i Dret entrava a la Secretaria de la Presidència i demanava pel secretari del President.

—Quin? — va demanar-li una mecanògrafa.

—El senyor Alavedra o el senyor Millàs-Raurell?

—Qualsevol — va fer, amb poca veu, el conseller de Justícia i dret del Govern de la Generalitat.

—El senyor Alavedra no hi és — va afegir la senyoreta —. Vol que telefoni al senyor Millàs?

—Faci, faci...

Cop de telèfon. Passen deu minuts. Pere Coromines pregunta:

—Hi és? L'he de veure de precs.

—Sí — respon la senyoreta —. Faci el favor d'anar a la secretaria. L'espera.

Pere Coromines té un cop de geni:

—Digui-li que l'espero aquí...! Però, no... no... ja tornaré una altra estona a veure si hi ha el senyor Alavedra.

I el conseller de Justícia i Dret se n'entornà, amb les mans al darrera, taciturn i capficat.

A la recerca d'intel·lectuals

Ja és cosa pública que el grup de L'Opinió intenta la formació d'una joventut d'intel·lectuals, en oposició a la joventut d'escamots del senyor Dencàs.

Encara no es veu ben clar si aquesta idea prosperarà. El diminut Lladó i Figueres és l'encarregat de trobar joves intel·lectuals en les rengleres de l'Esquerra. La tasca no és pas fàcil. Necessita una llanterna més gran que ell mateix i confessa que, fins ara, no ha trobat cap intel·lectual ni a la mateixa redacció del diari.

Lluhi i Vallescà va advertir Lladó i Figueres que no s'entusiasmes massa en la feina de trobar intel·lectuals: amb uns vuitanta ja n'hi havia prou per començar.

La culpa és de dues lleteres

Ja s'acaba el mandat dels regidors del nostre Ajuntament i els senyors Bertran de Quintana i Armengol de Llano encara no han passat per cap tinença d'alcaldia ni per cap presidència de comissió.

En canvi, els seus companys de majoria de l'Esquerra ja han passat tots per tres o quatre presidències de comissió.

Aquest cas és molt comentat entre els ingenus i els despietats del partit. No se'n saben avenir. I es pregunten, amb una certa angouxa, si dintre l'Esquerra també hi ha privilegis.

Fins que l'altre dia un frenètic d'aquell partit va trobar els motius d'aquesta situació dels regidors esmentats.

—L'Esquerra fa ben fet — deia — d'arrecanar-los. El dia que es decideixin a treure's el «de» i es resignin a dir-se Bertran Quintana i Armengol Llano, aquell dia seran reivindicats. Ja ha passat l'hora dels nobles!

L'actual govern de Catalunya

que sembla que tinguin els nervis al viu? El pas d'un al·le d'aire es converteix en una cremada intensa, com si fuguessin amb un capó roent. Això no és gens natural. Això deu tenir una explicació.

I, certament, en té i no pas remota. Sols que els pretextos que uns i altres addueixen com a llurs cavalls de batalla, ens obscureixen la visió de la veritable qüestió fonamental. Ens volen fer creure en una qüestió de govern, i és una crisi d'organització, podríem dir una malaltia de creixença. En-raonen de sobiranes parlamentàries i atribucions presidencials i no hi ha res d'això. El problema no està ni a l'Assemblea ni a la Comissió d'Estatut interior. És més sincer, aquest plet, quan es ventila en família, dintre el si del partit. Llavors les figures prenen llur veritable relleu i cada sentiment tiva la seva autèntica corda. Hom parla clar i català, i solament així la gent pot tenir pretensions d'entendre's. D'aquesta manera, descartant pretextos i vanes disquisicions d'una pseudo-doctrina més o menys forçada, l'Esquerra podrà trobar el seu jaç definitiu. Ara per ara, encara no fa sinó cercar-lo.

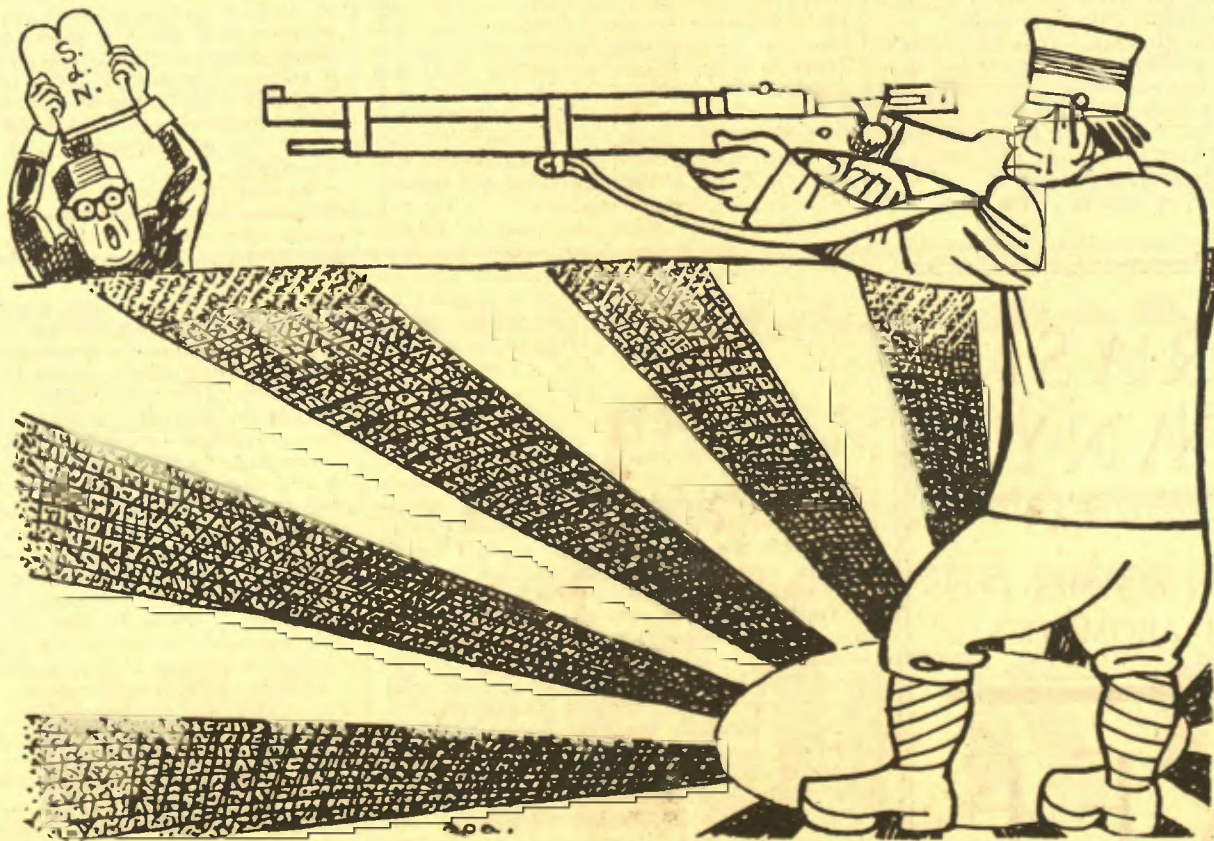
Es evident que dintre aquest partit, con-griat d'elements esparços a tall de nuvolada filla d'un vent de revolta, hi ha dues tendències diverses. Una que creu que la data del 14 d'abril senyala per al partit el començ d'una era d'engrandiment i de totalitat. Que li pertoca d'estructurar i dirigir tot el pensament esquerrà i catalanista de la nostra terra, amb totes les conseqüències, de forma que no es perdi per al bé comú ni una gota de l'energia esquerrana de Catalunya.

L'altra tendència, però, creu tot al contrari. Considera el 14 d'abril com una bona rifa que els caigui en sort. Per tant, l'única feina que hi ha consisteix a evitar barrotar-se-la. Naturalment que seria exagerat creure que ells, únicament, s'ho formulen així. No, amb tota llur bona fe, certs elements poc entrenats en l'exercici de la política, molt propensos a doctrinarismes fàcils, de tauleta de cafè o de taula de tresillo, i amb aquell aplom que dona l'íntim convenciment de trobar-se des que un hom es lleva fins que se'n va al llit en possessió de la veritat, han caigut dins l'estrany, però lògic, encaterinament de pensar-se que tenen la sagrada missió de salvar la pàtria i de salvar-la ells tots sols. Car no és tan fàcil com això, de trobar companys igualment infal·libles i la mateixa discrepància de parers ja és una prova de fal·libilitat.

Aquesta colla, per a dur a terme el seu recòndit disseny, no té més solució que mal-dar per exercir una hegemonia dintre el propi partit, que els permeti de posseir les claus de totes les portes. Enravenats i ne-guitosos com a vestals entorn la llar sagrada, posen el crit al cel quan algú — qual-

lerat d'inspirats providencials. Abans ja havien usat d'altres dogmes i demà en llançaran de nous; no hi fa res; aquests dogmes són els que cal canviar per a que creu a ulls clucs; però no resisteixen el més superficial examen. Tot llur resultat es limita a fer enraonar la gent uns quants dies, i acabat, prou.

Amb tot això, nosaltres trobem trist que hi hagi aquest estat hiperestèsic dins d'un partit, que no és el nostre, però que governa la terra nostra, i que la governa en un sentit d'esquerra, que ens sabria tant de greu que fracassés, com si es tractés d'un fracàs nostre. Es clar que ens refiem que, damunt de la concepció pessimista i decrepita dels que pensen que l'Esquerra Republicana de Catalunya va acabar de fer-se el 14 d'abril, creiem que prevaldrà l'optimisme constructiu dels que volen fer del partit una cosa en marxa, lluny encara de l'anquilosi. Però aquestes lluites internes, amb l'inevitable escàndol que promouen, sempre afebleixen i fan mal. La gent s'escolta l'un dient mal de l'altre i acaba creient-los a tots dos i apartant-se amb desdeny tant de l'un com de l'altre. De tot el que s'ha esdevingut aquests dies, a rel d'un exabrupte periodístic, triat i garbellat sols en resta un moviment de fruïció a les dretes.

El Japó tira al Dret

I l'Oller?

Hi ha un altre regidor que tampoc no ha estat mai tinent d'alcalde ni president de comissió. És l'únic, amb Bertran de Quintana i Armengol de Llano, que serà dissolt el nostre Ajuntament i no haurà pogut anar mai en l'automòbil dels tinent d'alcalde.

Es tracta de Miquel Oller. Però així com Bertran de Quintana i Armengol de Llano no s'hi resignen, l'Oller ja ho dona tot per perdut. La llicència de dos mesos que el partit li va donar temps enrera, l'ha acaigut extraordinàriament.

L'Oller, actualment, sembla una ombra del que era o semblava abans. En Vachier, que va tenir una participació tan directa en les sancions imposades per la Comarcal als cinc regidors, no pot veure l'Oller que no s'emballi.

—L'Oller? — diu —. Ah, l'Oller, l'Oller! Aquest xicot no serà mai res; té un nom i uns fets massa d'humil!

Tot un programa

A la penya del Cafè de la Rambla sovintegen les discussions entre algú de la Unió Socialista i alguns de l'Esquerra Republicana.

Dilluns de l'altra setmana la controvèrsia anava a càrrec de Granier-Barrera, per la U. S. de C., i d'Armand Otero, per l'E. R. de C. — potser més concretament pel grup de L'Opinió.

Granier-Barrera es defensava dient que eren pocs, però bons — per això havien expulsat Gabriel Alomar — i que el seu partit era com un infant en període de creixença... etcètera.

L'Otero saltà:

—Així resulta que l'Esquerra s'ha convertit en la Protectora de la Infància.

Esfullament

A una alta persona d'un centre oficial li calgué, dissabte féu quinze dies, telefonar a darrera hora, per un encàrrec urgent, al director del *Full Oficial del Dilluns*.

Cercà al llistí d'abonats el nom del director, i res.

Cercà després, a la F, el *Full Oficial*, i tampoc res.

Algú advertí que en aquesta època de *conllevar* potser no es perdria el temps cercant, a la H, la *Hoja Oficial del Lunes*.

En efecte, al llistí no hi figura el *Full*, però sí la *Hoja*.

El llistí és nou d'enguany.

No en responem

No res, és un eco sense importància, però fa bonic.

Resulta que el conseller d'Agricultura senyor Mies té una germana que es diu Tuies.

Així ho fan córrer, almenys, per la Generalitat.

Ensenyament

El *Liberal* de Madrid té una Secció d'anuncis que n'hi ha per sucari-hi pa. El dia 17 del mes passat hi apareixia aquest que considerem força suggestiu:

«Caballero enseñaría gratuitamente jugar al yo-yo a señoritas o viudas bien parecidas: asunto serio...»

El discurs «standard»

S'explica que don José Canalejas feia les seves campanyes polítiques a base d'un discurs que es duia après de memòria i repetia fil per randa a les diverses localitats on havia de fer ús de la paraula.

Una vegada a València, acabat un discurs l'anà a saludar un correflorant que, després d'estrenar-li la mà, li féu notar que s'havia descuidat de dir una frase de gran efecte.

—Home, vostè era, a Santander—diu que li contestà amant el senyor Canalejas.

Aquest fet l'aportem per si algun polític creu prudent retenir-lo en la memòria ara que s'apropa una llarga campanya d'eleccions municipals.

SASTRERIA

F. Vehils Vidal

7, Plaça Universitat, 7
Direcció: M. PELLICER

REBUDA la primera col·lecció de novetats país i estranger, per aquesta primavera.

PREUS LIMITATS

CAFÈS DEL BRASIL PER TOTA ESPANYA

EXIGIU ELS CAFÈS
:: DEL BRASIL ::

SÓN ELS MÉS FINS
:: I AROMÀTICS ::

BRACAFÉ

PAISATGES DE CATALUNYA

Santa Fe del Montseny

UNA MICA DE GEOGRAFIA

Paisatge continu el del Vallès. Plana situada en la gran depressió litoral del sol, en la qual la mà de l'home ha modificat totalment l'aspecte natural de la contrada. A través de la finestreta del vagó, trobem encara la vegetació de tija tendra estesa a terra, conseqüència de la recent pedregada. Enrera, anem deixant Granollers, Cardener, Llinàs, Palau... Palautordera!, totes ben iguals. A Sant Celoni, però, notem que el paisatge i la vegetació ja han canviat.

Paisatge canviant del Montseny, i gens semblant a l'anterior. No endebades ens trobem en una derivació dels Pirineus, estrebació de la serra de Cadí, que, de seguir-la, ens portaria a Seva, Tona i a la collada de Toses. Notem, de primer, zones de terra conreada. Després, la llum, la calor i l'aigua modifiquen la vegetació. A més, la composició química del terreny, la proporció de calç, argila, sorra i altres elements importants, en fan una tria acurada. Anem doncs perdent de vista tarongers, llimoners, garrofers, oliveres... per arribar als pins i a les alzines, separats a voltes per figures de moro i atzavars intercalades. Més avant, però, al terme gairebé del nostre viatge, hem de trobar encara boscos de faigs, i més avant encara, un bosc d'avets.

El camí — no pot dir-se carretera aquest pas tan poc acollidor — que menem, és el vell; uns quilòmetres més enllà entrarem a la carretera nova, que no serà lliurada fins al mes de juliol vinent. Mentrestant, però, seguim per aquest camí, que té la rara virtut de tenir unes quantes dotzenes de tombants pronunciadíssims, i els grans desnivells precisament en els tombants.

Arribem per fi a la carretera nova. Avisos, senyals, guardapendents... i en el viratge darrer, una noguera immensa enquadra per un núvol brillant, que és una delícia. No podem resistir la temptació, i impressionem el primer dillú. Pocs segons més tard, descobrim la vall de Santa Fe — un tros de Pirineu modificat per la Mediterrània — en mig de la qual divistem l'hotel. Una falda dolcíssima, una campana de maragda, coberta d'herba fresca i abundant, uneix la carretera amb el jardí, ple a vessar de flors de colors daurats que comuniquen a l'ànima llur apacible benestar.

SENYORA COMTESSA...

Arribem a l'hotel. En baixar del cotxe, involuntàriament, ens ve a la memòria aquella anècdota que pengen a l'esquina del senyor Milà i Camps, ex-comte de Montseny, malgrat de no posseir-hi ni un sol pam de terra. Conten que després d'haver espiat l'absència de gent estranya, va dir, tot ajudant a baixar del cotxe a la seva muller:

—Senyora comtessa, heu arribat a! vostre comtat!

ENTREM-HI, DONCS, SI US PLAU

Omplir el butlletí del registre de viatgers en un lloc d'estiuatge, és sempre una delícia. Permet, si més no, sorprendre les belles dames estudiant de l'hotel espiant el vostre nom, la vostra filiació i el vostre ofici, si entreu novament a la Direcció al cap d'una estona. Proveu-ho.

MONTSENY S. A.

En temps de la dictadura, el senyor Milà i Camps s'havia proposat urbanitzar el Montseny. A aquest fi, començà les gestions preparatòries intentant adquirir a bon preu la cobejada muntanya; però succeí que per la gasivèria dels uns i per les poques ganes d'obrir la bossa dels altres, les gestions varen veure's interrompudes.

Tot amb tot, el pensament del noble senyor, si bé de realització una mica difícil, no deixava de tenir una certa grandesa. Pretenia dividir el Montseny en dues parts: l'una, la del collet de Santa Elena a Santa Fe, destinada a hotels d'estiuatge; l'altra, la vertent oposada, que seria destinada a sanatoris de tuberculosos i llocs de repòs.

Amb aquesta finalitat, varen emprendre's projectes de carreteres i més carreteres, que — una volta acabades — deixarien clapat el Montseny i canviarien la seva fesomia. Es construïa al collet de Santa Elena, de cara a Sant Celoni just a l'abisme, un hotel que seria un goig de la vista...

Per començar, es crearia el Patronato del Montseny.

El Patronato començà a funcionar. Plans, traçat de carreteres, normes d'urbanització, nomenament i guardes... tot anava bé, si no hagués estat que com que la cosa tenia vici d'origen, ja promptament a rodar. Calgué la dictadura, i *sic transit gloria mundi*.

El Patronato adonà que no podia subvenir la important despesa dels dos guardes que havia nomenat començant a preocupar-se'n. La cosa s'arrajà fàcilment, convertint els dos guardes en mossos d'esquadra.

Avui dia, el Patronato fa encara la viu-viu, però és ben mrt. Com, si no ho fos, es

les nogueres i el blanc puríssim dels núvols — que semblen repenjar-se al sol — es fonen en una primaveral simfonia de colors, que fugen, van i vénen, i fan d'aquest lloc una contrada única.

EL PAISATGE HUMÀ

No pretenc fer cap descoberta en posar de manifest que hi ha persones que fan malbé un paisatge. Llur forma, si no el fons, és posat tan de relleu en contrast amb la naturalesa, que no resisteixen la més mínima anàlisi.

I el Montseny en pateix d'això. Allà és fàcil trobar una noiet de vint-i-cinc anys que no pot donar un pas, dir un mot o fixar l'atenció en res, si no és amb l'aquiescència de la dama de companyia. Naturalment, aquesta senyora que estalvia a la seva pupilla la feina de pensar, ja que pensa per ella, parla per ella, escriu per ella, llegeix per ella... tot per ella, és una dama molt intel·ligent, molt cultivada i molt bella, que quan pren cafè, diu amb una cantarella que fa desitjar-vos la mort: «*Què néctar tan deliciós!*»; «*Es finísimo: mucho más fino que el del otro día!*»

Hi ha també el tipus del papà que segueix de prop les evolucions de la seva filla i el promès. Aquest senyor, sortint — quan és necessària la seva presència — intempestivament de darrera un arbre, sorprèn la parella en actituds heroiques. Aleshores exclama: «*Un moment, un moment. Poseu-vos bé, que vaig a fer-vos una foto.*» O bé aquesta altra frase, lapidària també, consagració del culte al compromís per escrit: «*Quietets, quietets, que encara heu de firmar els papers!*»

Hi ha també la noia virtuosa i anèmica que veu en tots els nous vintus uns possibles agents secrets al servei d'En Banyeta, disposats a posar a prova la seva virtut i pren actituds que fan exclamar realment sorprès al que rep l'escomesa: «*¡ ara! Què li passa a aquesta pobra noia?*»

No és menys típic el senyor del diumenge, que sembla fer unes hores de viatge per poder gaudir del plaer de la muntanya. En canvi, arribat a ella, entra a l'hotel, crida el cambrer, demana uns escacs, i fa la primera partida; després, la segona; després... la tercera. Quan al dia següent se'n va, ha d'arribar l'hora, encara, en què ha de fer una passejada, o bé ha de sortir una estona a pendre la fresca.

ELS MALALTS I ELS PULMONS DE CATALUNYA

Jo volia veure al Montseny, malalts, i he de confessar que per Santa Fe no n'he vist. Cal anar a Sant Marçal per assolir aquest

LES AGUDES I EL TURÓ DE L'HOMÉ

No pot dir que ha estat ben bé al Montseny aquell que no hagi pujat a les Agudes. Ara que hi ha diverses maneres d'anar-hi. Hi ha un procediment que consisteix a pujar-se amb sabates de claus, mitges de llana, calces de golf impermeables, gecs també impermeables, i bastó. Un altre mètode és provar d'ascendir-hi amb unes senilles esparidenyes de vetes i un vestit d'estar per casa.

Els dos sistemes tenen les seves falles. Hi ha hagut ardit excursionista que tot i anar excel·lentment equipat, quan encara no ha estat a mig camí, s'ha estirat a terra amb els llavis morats i el cor bategant furiosament, i ha dit amb veu tremolosa: «*Jo passo! Seguiu vosaltres, seguiu!*...»

Els camins a seguir són també diversos. Pot anar-s'hi pel Turó de l'Home i pel Pla de l'Espinal. Si hom elegís aquest darrer camí, pot utilitzar per fixar l'objectiu fotogràfic, un pont balbucejant fet de fustes podrides, amb els pilars coberts de molsa i les vores plenes d'herbes gemades, rematat al fons per uns pollancres magnífics. Aquest pont, però, aviat no serà transitable; la mà de l'home l'ha anat desproveint de baranes primer, després de fustes de la passera. En l'actualitat, com que aquestes resten únicament en situació d'una sí, una no, hom té de veure's obligat a donar uns alegres saltirons poc compatibles amb l'harmonia del paisatge i amb la seguretat personal.

El Turó de l'Home, format per sediments precàmbrics i paleolífics, segueix a les Agudes en altitud. És l'ascensió obligada d'aquells que van a les Agudes per aquesta via i està solcat per tortuosos camins de bast, plens de pedres punxegudes que els fan gairebé intransitables.

Si aneu descendint, si del Turó de l'Home passeu al Collet del Vent, i d'aquest, per una sèrie de carenes que deixen a banda i banda uns meravellosos valls concaves limitades per pollancres espessos, és segur que veureu els més dolcissims paisatges, i que us sentireu presos d'una voluptuosa admiració creixent.

Aquestes carenes, que formen part d'un mateix sistema orogènic, arriben al Collet de Santa Elena, des d'on es veuen Sant Celoni, Gualba, i al fons, un rierol que serpenteja entre dues ribes verdes.

Arribats a, amics, sou pregats després d'escoltar el cant monòton d'un pastor, d'obrir la màquina i enfocar aquelles ovelles i aquelles vaques que pasturen pels prats on troben aliment abundós, i que per un no-res us faran mercè d'un paisatge autènticament suís.

EL TURÓ DE MOROU

L'escassa adherència de les diverses capes, les dilatacions i contraccions experimentades pels diversos canvis de temperatura, han fet que la roca granítica que el forma presentés unes formes rares i capricioses, que recorden d'una manera no molt llunyana l'original Montserrat.

De Morou estant diviseu la plana. Veureu eixir un platejat riu, i amagar-se. Veureu moltes coses, però el principal encís que hom experimenta en enfilar-se a Morou, és haver de creuar el Prat dels Enamorats.

Aquest prat és ametista i maragda. La pendent, no molt suau, és verge de cap mena d'onduació i està encatificada d'una herba que brilla en contacte amb el sol. El cel, d'un blau puríssim, és interromput per uns núvols immensos, blanquíssims i tan llueus com l'astre que els dona un relleu tan sorprenent. Al fons de la panera, el verd clar de l'herba, l'or pàl·lid de les fulles dels pollancres, l'ametista del cel, el verd fosc de

L'APERITIV

El ball de l'Artistic. — Els artistes actuals encara porten penjada al cor aquella cua romàntica dels artistes del segle d'ou, en tot allò que fa referència als divertiments, al xivarri i a la gresca de Carnestoltes. A París, els balls d'artistes sempre han tingut molta fama i molt crit, i als balls d'artistes hi sol anar la gent més fina, més artística i de capital més sanejat, perquè aquesta gent, que té molt per perdre, acostuma a ésser trista i poc imaginativa, i al costat dels artistes — que en general tenen unes fortunes primes com un tel de ceba — respiren aquell aire de gran alegria que sol donar la vida a l'encant i la calaixera al mig del carrer.

Avui dia els artistes ja no són allò que eren en qüestió de bohèmia i violins penjats amb cotilles i mitges ratllades; avui entre els que viuen de l'art, hi ha qui fa bons afers i qui rebenta pneumàtics, però quan es tracta de fer un ball o una festa dionisiaca, l'artista fa valer el seu dret d'home de gran imaginació i de molts pocs quartos. Per això el ball de l'Artistic sempre és el millor ball que es fa a Barcelona, el que té més gràcia, més color i més fantasia de tots.

Aquest any, el fet que el ball fos a la Bohèmia, en lloc del Liceu, ha permès que la imaginació dels que han guarnit les sales tinguts més camp per córrer, i més espai per cargolar-se i enfilar-se en una folia espirolejant i graciosíssima.

El paper tenyit de verd de Xipre, de verd veronès i de verd de maragda, i distribuït amb un encert i un enginy sense precedents, ha pogut donar a la sala de la Bohèmia tot aquell calor i aquella humitat, i aquella vegetació grassa i aclaparant de les selves del tròpic. Sembla mentida el que es pot fer amb uns quants metres quadrats de paper pintat, i el que es pot fer amb uns quants testos i uns quants embuts de llana. En cap jardí botànic del món no es troben unes gàbies de vidre plenes de palmeres i de cactus, que facin l'efecte màgic que feia la sala de la Bohèmia. A més a més, totes les figures grotesques evocadores de l'anatomia i la brutalitat africanes, fetes de relleu o pintades per les parets dels corredors, acabaven d'arrodonir la il·lusió vegetal, i les dependències guarnides d'arquitectura negra acabaven convertint en somni de pedra, allò que començava essent un somni de troncs i de fulles.

La decoració era perfecta per arribar a un estat dionisiac amb totes les conseqüències; l'ambient del ball estava molt ben preparat, però el nostre país i la nostra gent no acostumen a sentir d'una manera col·lectiva aquest estat dionisiac absolutament desinteressat i creador d'una onada constant d'excitació. Al Nord d'Europa aquestes coses són possibles, tothom es lliura a l'entusiasme d'unes hores sense cap mena de prejudici, sense cap mena de por, sobretot sense cap mena de por al ridícul. En el nostre clima meridional no sol passar així, les persones es reserven, es controlen i critiquen massa i aquesta és la causa que en els balls de disfresses com el de l'Artistic no hi hagi un ritme uniforme, i fins a les llotges es vegi més d'una dama immutable que no s'acaba de divertir. A mi m'agradaria que en un escenari tan excel·lent i tan ben guarnit, es produís per unes hores una alegria i monstroso caricatura de la vida que vivim tots plegats. Que els grans capitalistes es posin a saltar i a ballar amb una trompa i unes orelles d'elefant, i que els polítics, amb màscares simiesques i sense gens de malícia i sense intenció de fer trontollar cap principi, es dediquessin a reproduir les facècies parlamentàries, al compàs d'una música ben sincopada i en una dansa estomacal energica. L'única manera de mantenir una vida sana i sòlida, i qui diu una vida diu una institució, una personalitat o un prestigi, és voltant-la en ocasions solemnes d'un vestit de barrila llampant, no tenint mai por de la rialla franca ni de la facècia absoluta. Es clar que això que jo demano potser és excessiu, i aquesta gran alegria només la poden mantenir els esperits purs i nets de pecat, però de totes maneres vindria que el gran efecte que produeix una massa d'éssers humans, violats i cridares, no fos solament un efecte epidèmic; que el violat fos de debò, que la facècia fos autèntica, i que després una son dolça i profunda tornés a posar els nervis a lloc i les persones que haurien participat de la festa dionisiaca es despertarien amb una visió més neta de les coses i amb una voluntat més apta per tirar endavant.

Passar-se tota la vida fent el ximple és cosa poc recomanable, però quan un cop a l'any es tracta de fer el ximple, em sembla que la posició més intel·ligent i més sana és posar-se a fer el ximple de cap a peus, i no fer-lo a mitges ni amb aquell aire clorotí i avorrit de les persones que van a un ball de disfresses i s'avorreixen o es senten tímids o ofesos perquè un emmascarat els fa un comentari poc diplomàtic. El ball de l'Artistic em va donar l'altra nit una prova d'aquesta manca d'entusiasme de la nostra gent. Sense cap dubte, enlloc del món no saben preparar una sala de ball com ho saben fer els nostres artistes de Barcelona, però potser tampoc enlloc del món no hi ha un contingent tan fort de reserva com en el nostre país.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

SERVEI ELECTRIC PER A AUTOMOBILS

JOSEP MARIA XICOTA

(Fotos de l'autor)

RICARD WAGNER

El màgic prodigiós

Es difícil parlar de Wagner, perquè ja se n'ha dit tot el que s'havia de dir i àdhuc el que no s'havia de dir. Per una altra banda, és el més difícil de jutjar entre els músics; la seva glòria indiscutible com al més genial dels operistes, es basa precisament damunt del fet que Wagner, trobant l'òpera com una fórmula tancada i harmònica, la va desarticlar i va trencar l'harmonia entre el drama accionat i el drama musical; de manera que on existia un equilibri perfecte, regnès un desequilibri sense remei. Tant és així que pot dir-se que, després de Wagner, s'han acabat les òperes.

Heus aquí el problema intern de l'òpera i la forma en què va trobar-lo resolt Wagner.

Quan es tracta d'acoblir un drama amb la versió musical del mateix drama ens trobem que, tant pel que fa al temps com a la forma, les dues arts, poesia i música, segueixen camins diversos, irreductibles. Per exemple, dues paraules serveixen per expressar un sentiment. En canvi, la música, com que no està lligada a la brevetat dels conceptes verbals, necessita molta més estona per realitzar-ne el contingut líric. Encara, en una òpera cantada a veu sola, si estilitzàvem el drama en formes mètriques tancades, en estrofes líriques, sintetitzant les situacions i els sentiments, arribaríem a «posar tot el drama en cançons» i arribar per aquesta banda a unificar els dos estils, el de la paraula i el de la música. Encara, caldria que el gest dels actors s'alentís i les escenes es componguessin un xic com a quadros plàstics. Així, retallant una mica de l'acció dramàtica i una mica de l'ànima musical, arribaríem a reduir al mínim un residu no cantable que podria ésser tractat simplement, sense música, o amb una cantarella; és a dir, en *recitatiu*.

Volem afegir l'orquestra a l'arquitectura lírico-dramàtica tractada en aquesta forma? Doncs, l'hem de supeditar a la cançó, la qual es supedita ja al drama. L'espai que resti lliure després del triple sacrifici, serà el que tindrà l'orquestra per a llençar-se a viure per compte propi dintre l'òpera.

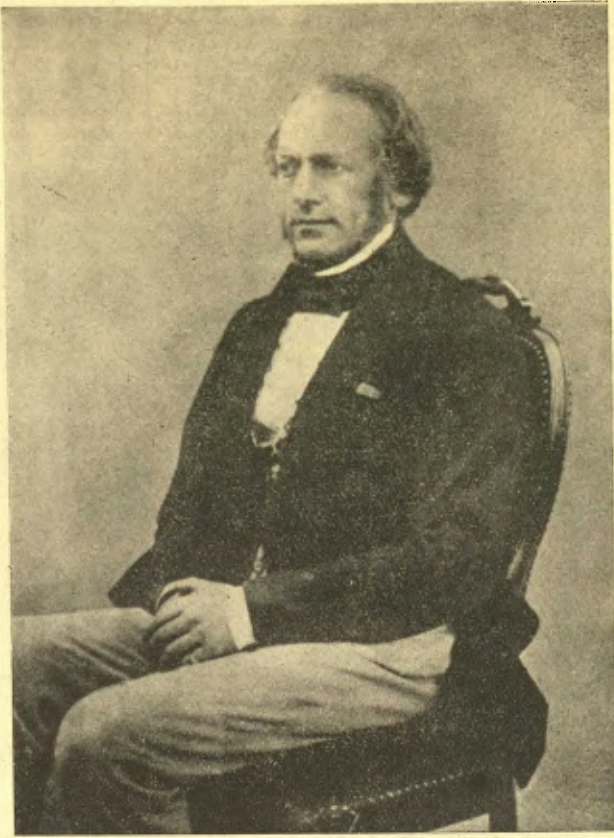
Si el lector s'hi fixa bé, acabem d'analitzar el tipus d'òpera d'abans Wagner. Hi veiem la pura vida musical subjecta a mil condicions extra-musicals. Els esquemes de la composició havien d'ésser per força els més rudimentaris. Això, també, permet que el compositor, reduït al paper humil d'un il·luminador de dibuixos, no necessités escriure's ell mateix la lletra de la música. Era un mer comentarista molt al marge.

Però, després de Beethoven, la música havia trencat les formes closes; per primera vegada afirmava la seva vida interior, per damunt de les simetries massa físiques de la composició clàssica. La música ja no era un embelliment, una distracció; esdevenia un vast experiment espiritual, una exploració vers la més gran realitat de les coses.

Aquesta concepció romàntica tirava per

terra tot l'edifici clàssic de l'òpera: assimulant la música al germen poètic de la mateixa poesia, hom arribava a la conclusió que el veritable dramatisme, àdhuc dins els drames sense música, era una vida musical que portaven dintre; música llunyedana que l'espectador pressentia dins la seva consciència profunda.

LLavors, com subordinar aquest element generador a consideracions merament anecdòtiques del que passava dalt de les taules? Calia invertir els termes del problema. Crear

Ricard Wagner, per Nadar

la música i que ella, per solidificació de les pròpies capes superiors del seu lirisme, engendrès el drama. Així l'òpera esdevenia un poema simfònic amb il·lustracions plàstiques. No cal dir que aquesta forma tenia un poder expressiu superior a la serena, però trivial, forma clàssica. Ara, la cosa presentava els seus inconvenients.

En primer lloc, l'acció dramàtica s'havia d'arrapar allà on podia al llarg de la volcànica fluència musical orquestrada.

En segon lloc, el compositor s'havia d'escriure ell mateix la lletra, perquè, si la música és l'element generador del drama, és impossible de resoldre dins el problema d'escriure cronològicament abans de l'acció que és la lletra, que és la música que és la mare, sense que ambdues en estat latent ja coexisteixin dintre el cervell de l'artista, només esperant ésser cristallitzades.

Wagner fou aquest artista: ell dona a l'òpera una unitat d'expressió mai més vista i una profunditat mai assolida; però, en obtenir aquests fruits espirituals, hagué de topiar amb certes exigències materials que ell, amb bon criteri, passà a segon terme; però que donen lloc a imperfeccions, a excrescències, a tall d'arbotants gòtics, dintre l'arquitectura del drama musical.

La seva obra és, per tant, magnífica, però monstruosa. Només va ésser possible dintre un moment del romanticisme alemany. Per a complir aquest miracle de donar vida a elements tan difícils d'ordenar i no fracassar dins l'aventura, caldrà que un dia el món torni a trobar-se dintre d'un mateix clima estètic que en temps de Wagner...

ROSSEND LLATES

Mirant a fora

Una protesta que en remei

L'Œuvre de Paris cova, fa pocs dies, que ha estat profusament partida una fulla incitant a no pagar les contribucions, i recomanant de fer-ne vinòpies i trametre-les a vint amics, cada dels quals en trametrà un exemplar a 3 més, etc., etc.

I vetaquí, ha remarcat, com eixugar el dèficit del pressupostancès. Si cada un que rep la fulla en fa 20 còpies i les expedix per correu, al cap vuit dies han calgut 25,600 milions de fells de mig franc per a franquejar aquest correspondència.

Alegria dels humi

L'actual ambaixador dels Estats Units a París, Walter Edge, fèu dels vint senadors que votaren contra la llei Volstead. Potser per això fou més a Europa, on es pot infringir la llei ca.

El fet és que l'altr dia, exactament el 23 de febrer, l'ambaixador havia hissà la bandera, justament pò després d'arribar a Europa la notícia que la Cambra americana havia votat un projecte tendint a l'abolició del règim sec.

Però es tracta d'una coincidència sense malícia. Diminució de la setmana passada s'esqueta l'aniversari de naixement de Washington.

La perdedora del Marne

La vident Lisbeth Sidler, la mort de la qual s'ha esdevingut i poc, té el seu lloc en la història alemanya contemporània.

Filla d'un fuster a pob'e, aviat revelà condicions de mèdium. Diu que ja en 1880, davant un grup d'oficials, predigué, a Potsdam, que la gran guerra esclataria el 2 d'agost de 1914.

Quan esclatà la guerra, la dona del generalíssim Moltke, cridada pitonissa a viure a casa seva. Al cap de poc en sortia per anar-se'n a residir a Coblentz, prop del G. Q. G. alemany.

Alguns cronistes sostenen que Lisbeth Seidler tingué una influència decisiva sobre el resultat de la batalla del Marne. Moltke, en efecte, en lloc de dedicar-se a la tàctica i a l'estratègia, s'entretenia amb sessions ocultistes amb el cèlebre Rudolph Steiner, en el curs de les quals Lisbeth Seidler profetitzava i aconsellava a raig fet.

Moltke fou censurat, però la seva desgràcia no comportà la fe la vident.

Estatisme i antiesfatisme

Es freqüent, en qualsevol país, reclamar la reforma de l'Estat; de vegades, els que la reclamen són els mateixos que amb més violència combaten l'estatisme.

El propi ministre estranger contava una anècdota.

Un grup d'industrial i de comerciants el van invitar a un banquet. De sobretaula, brindis i discursos. Tots els oradors reclamen la llibertat de comerç i que l'Estat cessi en les seves ingerències desastroses.

A la fi, ha de parlar el funcionari, i diu: «Teniu raó, sens dubte. Però tots heu vingut, un dia o altre, al meu despatx a demanar, uns una protecció, altres una subvenció, altres una mesura qualsevol que els convenia. Voleu que els poders públics s'ocupin dels vostres afers, però això no impedeix que després els reprotxeu d'haver-se'n ocupat.»

Un rècord

Fa dues setmanes, la Cambra francesa ha batut el rècord de la més llarga sessió, que nosaltres sapiguem.

Durant més de trenta-set hores, els diputats han parlat, interromput, votat. Però els diputats poden, si les cames se'ls comencen a enrampar, sortir als passadissos, anar al bar; mentre que el president està clavat al seu cadavral.

Fernand Bouisson, donant mostres d'esportivitat, ha aguantat ferm al seu lloc, i deu sentir-se orgullós d'aquest rècord ben poc envejable.

Ford i Citroën, o la competència

Durant el seu viatge d'estudis als Estats Units, André Citroën visità les fàbriques Ford de Detroit. Orgullós de la seva organització minuciosa, el propi Ford li explica:

—Una hora i cinc minuts després que la primera peça arriba a mans del primer obrer, l'auto acabat ja surt de la fàbrica. Citroën no es va voler deixar espantar i va respondre:

—No és res. A casa meua, una hora i cinc minuts després que la primera peça ha passat pel primer obrer, entra a l'hospital el primer atropellat.

EL MOMENT MUNDIAL

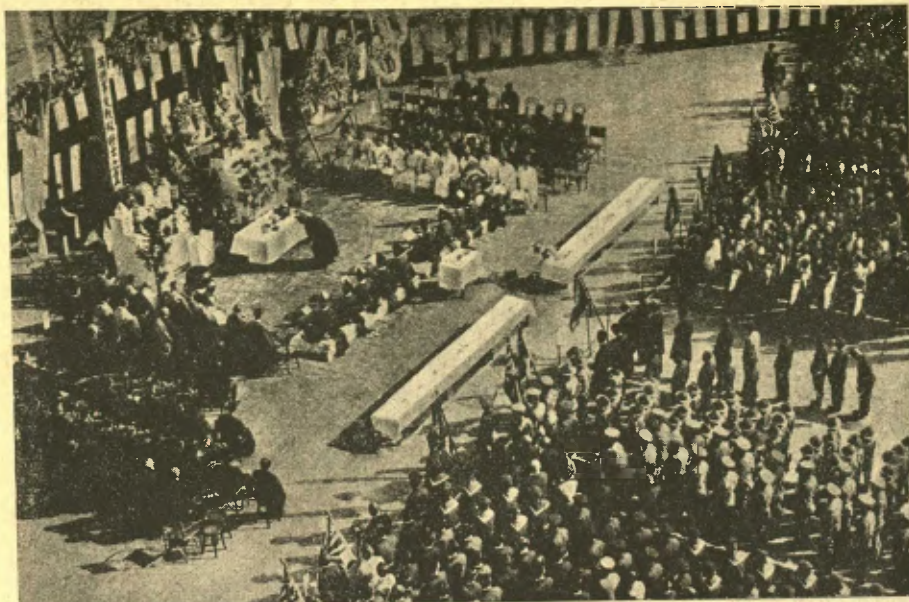
Hores crítiques per a la pau

Només han passat catorze anys d'ençà que en la Sala dels Relloctes de palau de Versailles — encara esplendent de records del Rei Sol — fou signat el tractat de pau, que, entre altres coses, comprenia la institució de la Lliga de Ginebra, destinada al manteniment de la pau en el món. Fou Woodrow Wilson qui sostingué enèrgicament la necessitat d'instituir un tal organisme. Fou sostingut calorosament per Clemenceau i Orlando, feblement per Lloyd George, ja aleshores escèptic sobre la possibilitat d'impedir

impotent per assolir l'objectiu per al qual fou creat.

Les previsions no són gaire alegres. Cal excloure tota esperança de penediment per part del Japó; d'altra banda, Anglaterra no sembla disposada a aprovar qualsevol sanció militar contra Tòquio. I és evident que la unanimitat del Consell de la S. de les N. és necessària perquè una deliberació d'un abast tan greu pugui ésser vàlida.

Crisi més delicada i més perillosa, doncs, no podria existir per a la institució ginebrina.

Cerimònia sintoista implorant la protecció del cel per als exèrcits japonesos

les guerres amb mitjans internacionals col·lectius, i entusiàsticament pels delegats japonesos, entre els quals destacava la bella figura d'Adatci. Els grecs es proposaven de figurar entre els membres més actius de la nova institució i asseguraven que dedicarien totes llurs forces a consolidar l'edifici pacifista. Qui hauria previst aleshores que els mateixos japonesos donarien tanta feina a la Lliga ginebrina, i es rebel·larien contra ella, disparant els seus canons sense fer cas de res? On ha anat a parar tot el pacifisme, el socialisme tan exuberantment manifestat per Adatci, que posà la seva competència jurídica al servei de l'Alt Tribunal de Justícia de La Haia? Realment, el que ha ocorregut aquests dies a Ginebra no pot pas ésser considerat com una prova de pacifisme del govern de Tòquio, pensí el que vulgui Matsuoka, que fins fa poc ha ocupat el lloc d'Adatci, però que, a diferència del primer, no era res més que un executor de les ordres del seu govern.

Si el govern japonès hagués estat menys bel·licós, no hauria hagut de vacillar a acceptar la recomanació proposada pel Comitè de Disarmament, en conseqüència del report Lytton, encara que fos cercant d'atenuar diplomàticament els punts més compromesos. En lloc d'això, s'ha oposat un refús net i categòric, encara que Matsuoka hagi intentat endolcir la cruïlla del fet pronunciant una mena d'himne a la pau, que constitueix una amarga ironia.

Ha passat el que ineludiblement havia de passar. La Societat de les Nacions, reunida en Assemblea extraordinària, divendres passat, ha aprovat per unanimitat, menys Siam que s'ha abstinut, les conclusions dels Dinou; la qual cosa vol dir que cap dels quaranta dos delegats dels països adherits a Ginebra no ha cregut haver de sostenir el Japó. Cal remarcar que entre els grans Estats no adherits, Rússia i Nordamèrica, si haguessin pres part en la votació, no haurien demostrat una opinió diferent.

El vot emès per la S. de les N. pot ésser considerat si no com la fallida de l'obra per a la pau, almenys com un moment excessivament crític. La decisió, de totes maneres, és de condemna per al Japó, i dona un termini de tres mesos a Xina, a la fi del qual aquesta és autoritzada a fer legalment la guerra per restaurar la seva autoritat a Manxúria, mentre, en cas d'aquesta necessària acció xinesa, obliga totes les potències associades a sostenir-la amb tots els mitjans, sense excloure'n cap.

No cal dir que això s'esdevindria en el cas que el Japó en aquest temps no es decidís a acceptar les decisions dels Dinou... o que la S. de les N. no abdiqués. L'abdicació significaria la seva fi inexorable i completa. En efecte, el punt més sensible del seu Pacte fonamental està en joc, perquè el dilema que es presenta és aquest: o les nacions adherides presten llur concurs a Xina, i aleshores estenen la guerra al Japó, membre rebel de la S. de les N., o aquest fet no té lloc, i seria violat l'importantíssim article 16 per aquells mateixos que tenen l'obligació d'aplicar-lo. En aquest cas seria inevitable la mort més o menys lenta de l'organisme ginebrí, havent-se demostrat

Pel suprem interès de la humanitat i de la pau volem creure que, a despit de totes les maquinacions que s'ordeixen contra ella, aquesta crisi podrà ésser feliçment superada.

Els pacifistes encara sostenen una altra lluita a Ginebra: en el si de la Conferència del Desarmament.

Després d'un any d'abundants discussions — sense comptar les precedents de les Comissions preparatòries —, la qüestió que ara divideix les nacions és aquesta: per tal de desarmar s'ha de recórrer a dos mitjans, reduir les armes i disminuir el nombre dels que en poden portar.

França, sostinguda pels països democràtics, entre ells i en primera línia Espanya, sosté el projecte presentat per Herriot i Paul-Boncour de començar reduint els efectius, això és, els exèrcits regulars i les organitzacions militars amagades o disfressades sota forma d'institucions esportives que els podrien reforçar. En canvi, les nacions feixistes — Itàlia, Alemanya, Àustria, Hongria, Bulgària — sostenen una tesi perfectament oposada, i la raó és molt clara, si es considera que aquestes nacions són les que posseeixen milícies i organitzacions paramilitars que haurien d'ésser dissoltes si el concepte de reducció dels efectius hagués de prevaler.

Una votació celebrada aquests darrers dies ha donat raó a França, encara que referint-se només al procediment a seguir, això és, que la Conferència hauria d'encarar-se primer que res amb la qüestió dels efectius.

Però si aquest fet és confortant perquè demostra que els països democràtics són en majoria i lligats entre ells, i també decidits a lluitar fins a l'extrem possible en favor de la pau i del desarmament, ens sembla que, per desgràcia, no és el cas de fer-se massa il·lusions sobre el resultat final de la Conferència. Aquest escèpticisme és justificat per la profunda diversitat de punts de vista i de sentiments que animen els delegats de les diverses nacions. Qui no s'ha adonat de l'actitud altívola de Naldony, el delegat alemany, que ha provocat una enèrgica intervenció del francès Cot i del president Henderson, tot i haver sentit alguna feblesa envers Alemanya? I qui no sap que Roma, Viena, Budapest i Sofia s'alçaran sempre contra qualsevol proposició de realització del desarmament?

No havent-hi concòrdia, mancarà sempre aquella unanimitat necessària perquè les decisions siguin vàlides i aplicables. I llavors?

Es un cercle viciós, del qual — almenys pel moment — no es veu el camí de sortir. En general és la impressió que es continuarà examinant un text darrera l'altre, que es discutirà sempre en el buit, per pur exercici dialèctic, sense arribar a un punt de coincidència.

Vetaquí el que la humanitat deu als feixismes!

TIGGIS

Fi de temporada
Articles a fora preu
durant el mes de febrer
JAUME I, 11
Telèfon 11655

TRAMVIES DE BARCELONA, SOCIETAT ANÒNIMA

AVIS

Direcció única: Carrer de Pelai

Complimentant l'acord pres per l'Excel·lentíssim Ajuntament d'aquesta ciutat en la sessió celebrada amb data 24 del propassat, aquesta Empresa té l'honor de posar a coneixement del públic que des del primer de març els cotxes tramvies de les línies

- 31 — Sant Antoni-Astiller,
- 55 — Coll Blanc-Plaça Catalunya,
- 58 — Drassanes-Muntaner-Bonanova,
- 59 — Drassanes-Muntaner-Avinguda 14 d'Abril,
- 60 — Francesc Layret-Rogent, i
- 61 — Plaça Catalunya-Parc de Montjuïc,

que feien son recorregut de Plaça Catalunya per carrer Pelai a Plaça Universitat, ho faran per la Plaça de Catalunya (cantó carrer Vergara) i Ronda Universitat cap a dita plaça. El demés recorregut no tindrà variació.

Barcelona, 2 març 1933.

LA DIRECCIÓ.

APROVAT PER
L'ACADEMIA DE
MEDICINA I
CIRURGIA DE
BARCELONA

TONIC NERVIOS CERA

LABORATORIS CERA S.A. VICO, 18 y COPERNICO 35 al 39 - BARCELONA

VENDA
FARMACIAS

LA MORAL PERDUDA,
EL PESSIMISME, L'ABATIMENT....
Son tomba oberta al neurastènic que no reacciona.
Reconstruiu el vostre sistema nerviós,

EL CINEMA

"Grand Hotel"

El prestigi de les stars ha estat sempre la màxima atracció dels films. La idea d'acumular set primeres figures en un sol film, trencant així les habituds dels empresaris de Hollywood, pot ésser vista com una curiosa temptativa per sortir al pas de la depressió per la qual passa actualment l'espectacle del cinema i ensenar com una experiència que, si reeix, ha d'influir sens dubte en la futura orientació de la indústria americana del film.

Si en lloc d'entrar tot seguit en matèria fem aquesta remarc, és perquè *Grand Ho-*

tel Hem tingut ocasió de veure en fotografia una pila d'escenes que han estat suprimides en la impressió definitiva del film. La durada *standard* de l'espectacle ha obligat segurament el director a comprimir-se més del que hauria volgut. L'espectador, que es troba tot seguit subjugat, no coneix en tot el curs del film ni un instant de repòs per a la seva atenció. Calia assegurar l'èxit del film i no s'ha distret ni un metre de celuloide. Ara bé, si *Grand Hotel* és per la gent de la Metro un film comercial, feli-

Filmant una escena de «Grand Hôtel»

tel s'ha volgut imposar a l'atenció del món per la circumstància d'aplegar en un sol espectacle fins a set grans figures del cinema americà. La propaganda s'ha fet a l'entorn d'aquesta característica.

La novella de Vicki Baum és, segons la pròpia autora, una novella de fulletó... amb segons termes, és a dir amb pretensions. Tanmateix el que únicament ens importa a nosaltres aquí són les seves possibilitats cinematogràfiques, i sobre aquest punt la Metro no s'ha equivocat. A desgrat de la seva riquesa excessivament atapeïda, la novella ofereix la possibilitat d'un espectacle mogut, excitant i divers, ple doncs de substància fotogràfica. Edmond Goulding, per altra banda, en confeccionar el seu guió ha tingut a mà, per no dir en primer terme, l'especificació feta per Max Reinhardt de la novella. Algunes característiques en la factura del film, la importància extraordinària del diàleg, ens ho donen a entendre.

Enorme dificultat la que ha hagut de vèncer Goulding per mantenir la cohesió total de l'obra sense perdre el fil de les quatre o cinc accions diverses que en el curs d'hora i mitja que dura la projecció s'entrellacen, ja per obra de l'atzar, ja per la intervenció voluntària dels personatges. Notació ràpida, incisiva, sense marges anecdòtics, breument matisada d'una prodigiosa quantitat de vida passional. Quina escrupolosa labor ha calgut realitzar en procedir al muntatge del film, labor de selecció i sobretot d'elimina-

tem-nos-en. Si ho encerten, significaria això una evolució del públic del tot satisfactòria.

Els intèrprets s'han mostrat a l'altura de la seva fama. Cal primer que tot admirar la perícia dels que s'han encarregat de distribuir els rols, tan ajustats a llurs respectius papers resulten tots els protagonistes. Greta Garbo, admirable com mai, sobretot en la primera meitat del seu paper, aquella nit d'abandó i descoratjament, enervada després del fracàs al teatre. Joan Crawford, una mica comediant en començar, però tot seguit molt sincera en el seu rol desesperat sota una superficial desimboltura. Wallace Beery, impressionant en el seu paper d'un negociant racialment teutó; a ell devem la millor escena del film, quan després d'haver assassinat involuntàriament al baró von Gai-gern, amb una veu i un gest de súplica desesperada demana al seu ex-comptable, a qui una hora abans havia insultat, que no cridi la policia. El paper d'aquest ex-comptable, el més feixuc de tota l'obra, és a càrrec de Lionel Barrymore. No ha sabut sempre evitar un to lleugerament melodramàtic; amb tot té tants moments felïços, que la seva presència no s'eclipsa mai al costat dels altres intèrprets. John Barrymore, un xic apagat. Val a dir que el personatge a càrrec seu ha quedat una mica mistificat en l'adaptació cinematogràfica. Els altres dos, Lewis Stone i Jean Herschot, no tenen sinó dos papers molt breus.

JOSEP PALAU

PANORAMA

L'Event serà filmat

L'expedició alesa que vol sobrepassar l'Everest, comperà uns quants cineastes de la Gaumont Itish Picture Corporation. Dos operadors, J.K. Bonnet i A. Fisher, enregistran en llicula l'ascensió de quaranta tres minuts mig, necessària, segons els càlculs, per arribar a l'aire rarificat per damunt de l'Everest.

Donades les coïcions atmosfèriques d'aquesta altitud, les ombres de presa de vistes són protegides per calentadors termotàtics.

Geoffrey Bancasautor del film *Palaver*, rodat a la Nigèria del Nord, impressionarà un diari de l'expedició, la qual es proposa, després, enregistrament fotogràficament tot de llocs i de pobles: l'Índia del Nord, totalment ignorats pel gran públic.

Roigi negre

Langston Hughes el poeta nacional dels negres d'Amèrica, ha desembarcat a Odessa, on ha estat rebut i sols per literats, sinó per autoritats soviètiques.

L'autor de *The very blues* i *Fine clothes for the few*, però, n'ha anat a Rússia com a turista, sinó, acompanyat d'altres negres, periodistes, actors, músics, etc., a rodar un film tractant de la vida miserable dels negres americans, film destinat a ésser una apel·lació davant de l'humanitat.

Als Estats Units —segons diuen els col·laboradors d'aquest film—, no ho podrien fer. Començarien per notrobar qui els llogués un estudi. I si per atar el trobessin, el film seria sabotejat, cremat i tot, abans de sortir. De més a més, la censura faria els possibles perquè aquesta pel·lícula no fos projectada. Per tot això, Langston Hughes ha cercat l'emparr sovietic.

En un interview, el poeta ha explicat la misèria en què viuen els negres americans, la desigualtat de tracte i què són víctimes, la impunitat en què queden els linxaments, etc.

I això —ha acabat— que els Estats Units ens haurien d'estar agafats d'haver-los dotat de l'única música nacional de la qual puguin envanir-se.

Tom Mix es retira

Tots els que encara troben gust en els films de cavalls i de lladres i «serenos» —en la qual cosa no van pas gens errats— saben de sobres qui és Tom Mix, el *cow-boy* que, inactiu William S. Hart, havia esdevingut el prototipus de protagonistes d'aquella mena de films, molt més seriosos del que molta gent creia.

Fa vint-i-quatre anys que Tom Mix comença a fer cinema; en aquest període de temps, ha rodat tres cents seixanta cinc films, que ja és una bona xifra. D'aquestes pel·lícules, ha escrit els arguments d'una bona tercera part, i n'ha dirigit un centenar.

Després d'un cert temps de no treballar —potser per l'adveniment del sonor?—, Carl Laemmle, el director de la Universal, el convencé de retornar a la pantalla. D'això fa cosa d'un any, i en aquest temps rodà nou films, el darrer dels quals es titula *Rustlers round up*.

Però ara Tom Mix creu que s'ha ben guanyat unes vacances, i definitives. El primer que farà, serà venir a passejar per Europa, en companyia de la seva dona, la trapezista Mabel Habbell Ward.

"Sóc un fugitiu"

Gràcies a una casualitat, hem pogut veure abans que els nostres col·legues *Sóc un fugitiu*, un film de la Warner Bros, que s'estrenarà aviat a Barcelona, i que dins el seu gènere, típicament americà, és perfecte.

Films sobre uns *gangsters* que dominen les grans ciutats pel terror. Films sobre un periodisme d'escàndol, que no vacilla a fer revivir passats morts ni a enderrocar reputacions per tal de donar carn a la fera: un públic primari assedegat de sensacionalisme. Films sobre uns polítics fàcilment su-

Mervyn Le Roy ha demostrat amb aquest film una concepció claríssima del cinema sonor. Ha maridat imatges i sons. I ens ha fet veure les enormes, les insospitades possibilitats d'aquests, que aquí juguen un paper més important que les paraules, reduïdes a la mínima expressió. La insistència sobre certs sons us produeix una terrible obsessió de la qual no us podeu deslliurar. Per exemple, el repiqueig acompassat dels malls dels presos picapedrers, el soroll persistent de les cadenes als peus, de les fuetades, dels lla-

«Sóc un fugitiu», amb Paul Muni

bornables... Sembla talment que els americans es complaguen a exhibir sense pudor les seves vergonyes. Tots aquests films —denúncia crua i brutal d'un estat de coses deplorables—, a Amèrica són considerats segurament com una requisitoria terrible, d'abast moralitzador infinit. Però transplants a Europa, on no necessitem que ens tiri al rostre tanta abjecció, només serveixen per a fer-nos conèixer l'amoralitat d'un país podrit de Nova York a San Francisco i de Chicago a Nova Orleans. Després dels contrabandistes terroristes, dels periodistes xantagistes i dels polítics sense escrúpols, ha arribat l'hora de denunciar les tortures infligides als presos dels penals del Sud dels Estats Units. El cinema americà que, segons notícies fresques, vol fugir de la ficció per a cercar la vida en els fets diversos dels diaris i en les biografies verídiques dels grans homes, ha adaptat *I am a fugitive from a Chain gang*, la novella viscuda de Robert Elliot Burns, escriptor dues vegades evadit de la cadena dels presidis de Geòrgia.

La Warner ha encarregat la direcció d'aquest film a Mervyn Le Roy, el realitzador de la remarcable pel·lícula de gangsters *Little Caesar*. En *Sóc un fugitiu*, imatges i sons, aliats estretament, formen un tot indestructible que us fa pateixar així que el protagonista entra al presidi, després d'unes primeres escenes una mica allargassades, i no us allibera fins que la paraula *Fi* apareix a la pantalla.

drucs dels gossos, els *bloodhounds*, que segueixen l'evadit... La història de Robert Elliot Burns dura uns quants anys. I Mervyn Le Roy ens ha explicat el curs del temps d'una manera ràpida, eminentment cinematogràfica, visual i sonora. Mai no havíem experimentat una sensació tan exacta de temps. La cambra passeja-se damunt un mapa que té un fons sonor de tren o de vaixell, ens explica la recerca de treball pel protagonista a través de diversos Estats. El curs dels mesos dins el presidi és indicat pels fulls de calendari que van caient al ritme dels cops de mall dels picapedrers. El so-jorn de l'evadit a la fàbrica, en la qual ascendeix lentament, és traduït amb una successió de fixos: 1924 obrer, 1927 capatàs, 1930 director... Cal senyalar també el traspàs suauíssim d'escenes: el martellet del jutge que condemna el protagonista es converteix imperceptiblement, gràcies a un fos encadenat, en el martell que li clava els grills als peus...

En fi, Mervyn Le Roy ha posat en escena *Sóc un fugitiu* amb una varietat enlluernadora d'imatges. Plans múltiples, la marxa dels quas ha estat conduïda per un ritme precís i captivador, sense taca. Paul Muni, actor de formidable temperament, interpreta amb prodigiosa sinceritat el protagonista d'aquest film excepcional, davant del qual un crític francès ha exclamat: «Tranquil·litzeu-vos, el cinema no és mort!»

SEBASTIÀ GASCH

COLISEUM

George Bancroft
i Miriam Hopkins

Un drama vigorós
damunt del volcà de la
Rússia roja

Director: John Cromwell

Es un film PARAMOUNT

Avui gran èxit al

CAPITOL

La pel·lícula de tesi

LA TRAGEDIA DE LOS SEXOS

Un film alemany de tesi profunda que marca una data en la història del cinema. Aquesta obra, que presenta el problema de la separació de sexes amb tota cruesa, està dotada d'un fons altament humanitari, realitzat amb art, mestria, vigor científic-social i patètica senzillesa

Es una producció Exclusives Gargallo
Seleccions Vivafor

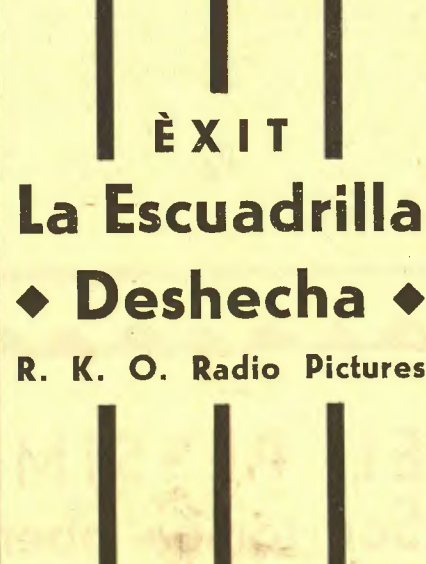
TIVOLI

ÈXIT

La Escuadrilla

◆ Deshecha ◆

R. K. O. Radio Pictures

S I C E

FEMINA

dissabte 4, estrena

FOX

CHARLES FARRELL
Y JOAN BENNETT

en castellà

Aquí sobra uno

amb

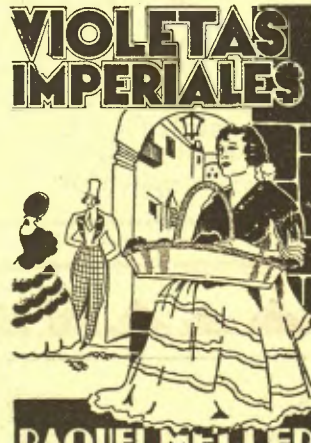
Víctor Mc. Laglen
i Greta Nissen

“Un doble programa FOX”

Una sola estrella

que val per una

constel·lació

Tots els dies gran

èxit al

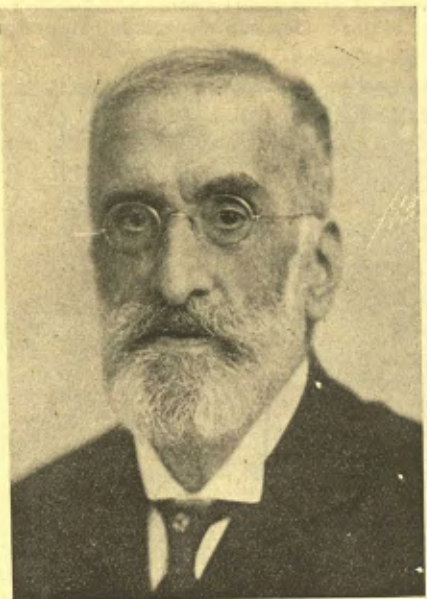
Fantàsio

EL TEATRE

El Mestre Nicolau

Recordem haver escrit, ja fa uns quants anys, que els homes representatius de les primeres promocions de la Renaixença catalana, amb un afany potser una mica ingenu, però amb una empena prodigiosa, es llençaren de ple a la producció, convençuts de fer obres de valor universal. Així pensaven mossèn Verdaguer en escriure els seus poemes, Guimerà el seu teatre o Narcís Oller la seva obra novel·lística.

Després vingué la reflexió, amb una evident millora del gust i de la qualitat; però

també amb unes ambicions massa estretes, com si hom, en vista de l'expansió de les tantes cultures com hi ha pel món, hagués perdut tota esperança de poder assolir un nivell definitiu.

Falta, doncs, la síntesi. És a dir, unes promocions que apleguin l'empena de les primeres i la selecció de les segones; ja sia que, usant un modisme de Bernat Metge, ara per ara «no en veiem venir les mares».

Però estem certs que vindran un dia o altre. Aquesta teoria que exposarem aleshores, avui ens torna a la memòria, en ocasió de la mort del mestre Antoni Nicolau. Nicolau era, culturalment, un home de la primera promoció; tota la seva obra, fins no volent-ne exagerar la importància i concedint el que sigui raó, és innegable que estava concebuda amb una vasta ambició i amb el desig d'arribar com el primer. D'ací la fecunditat de les seves actuacions i el lloc que li pertoca dintre el món cultural de la nostra terra.

Wagner i Beethoven incorporats per primera volta al gust del nostre públic; César Franck, Strauss, Vincent d'Indy, Chausson... tot el que significava alguna cosa en el món modern. Això, a part de la seva copiosa i sempre enginyosa obra de simfonista i músic de teatre. Però, sobretot, l'obra inspirada en el sentiment popular comptarà sempre que hom vulgui recordar la trajectòria ascendent de la cultura musical de la nostra terra, durant aquests darrers temps.

La millor part de la personalitat del mestre suava mort, és l'obra coral. *La mort de l'escolà*, *Capità*, *La Mare de Déu*, *Divendres Sant* es distingeixen d'una manera rotunda entremig la turbamulta de composicions anònimes basades en el folklore, que són la nostra glòria oficial i la nostra creu, en realitat de veritat.

Nicolau té una manera originalíssima de tractar el sentiment popular. Mai no el copia servilment; era massa compositor per això. Són obres «catalanes», però amb un regust individual; també dins l'art de conduir les veus, Nicolau contrasta per la solidesa de la seva arquitectura i pel bon gust, amb la barroquisme barroera dels actuals fabricants de cançons populars fardats. I és que el mestre tenia una cultura més feta i una musicalitat més íntima.

De totes aquestes obres es desprèn una rara poesia; una mena de poesia un xic boirosa, impressionista, diríeu, i a estones Nicolau sembla predir alguns compositors francesos de primeries de segle. Atzar o no, el preludi de *Pelléas et Mélisande* comença amb el mateix motiu que *La mort de l'escolà*.

Sota aquest aspecte, l'obra del mestre Nicolau, catalana i universal a la vegada, pot ésser posada com a exemple a les nostres promocions musicals joves. El mestre Nicolau és una figura «adquirida» a la nostra història de l'art i pot exercir una influència saludable; ben mirat, convé que cadascú pensi que no s'ha de recomençar cada dia la nostra cultura i que ja sonat l'hora de coordinar un xic els esforços.

En certa manera, persones com el mestre que ara plorem, no moren mai del tot.

R. LL.

II SESSIÓ DE L'OCCELL DE PAPER

LIDO CINEMA

Greta Garbo - Marlene Dietrich
Orquídes salvatges - L'Angel blau

Dimecres, 8 de març
a les 10 de la nit

Localitats: Galerías Syra. Diputació, 262
g. a. c. p. a. c. Passeig de Gràcia, 99

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral.: Telèfon 17047: BARCELONA

UN PREMI DE 500 PESSETES

Què passà amb "Batalla de Reines"

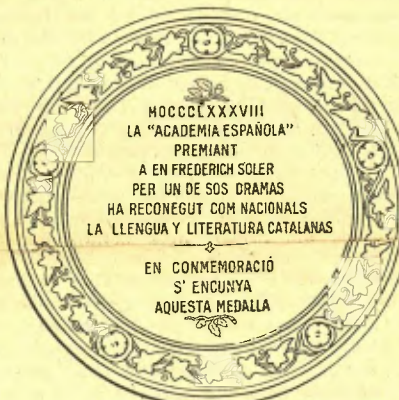
La representació del drama *Batalla de Reines* feta tot darrerament i amb encert a un teatre particular de Barcelona (Associació Catalana, del carrer Nou de la Rambla) ens dona peu a recordar com es donà a conèixer, com fou estrenada i sobretot com fou premiada per l'aleshores «Reial» Acadèmia Espanyola, amb un premi de 5.000 pessetes, ofrena de la Reina Regent donya Maria Cristina.

La societat «El Círculo», de Reus, va oferir per a un certamen literari que s'organitzà a la dita ciutat l'any 1884, un premi de 500 pessetes a adjudicar a una obra teatral. Frederic Soler (Pitarra) va «tirar-hi» el drama *Batalla de Reines* i guanyà el premi.

Aquest drama romangué inèdit tres anys, car hns al 1887 no va ésser estrenat. L'estrena va celebrar-se el dia 25 de gener al Teatre Romea, amb el repartiment següent: «Reina Sibilla», la Mercè Abella; «Reina Violant», la Carme Parrenyó; «Rei Joan I», Hermenegild Goula; «Berenguer d'Abella», Joan Isern; «Bartomeu de Limés», Jaume Virgili; «Uc», Teodor Bonaplata; «Cabeçany», Joaquim Pinós; «Bisbe Heràclides», Ramon Valls; «Patge», Ernest Hernández.

Heus ací algunes notes de crítica. L'*Esquella de la Torratxa*, signat per N. N., va dir: «Si està poch cuidat l'estudi de l'època, no pot negarse que's personatges y sobre tot las situaciones son altamente dramáticas, com ho es també l' llenguatge que parlan aquells, més vigorós y més granat que'l qu'hem vist usat pel mateix autor en altres produccions, de las molts que ha donat a l'escena».

I al *Diario de Barcelona* hi ha una crònica sense signatura (26 gener) en què es llegeix: «...además de tener escenas trazadas con la habilidad y conocimiento del teatro propios de este poeta, abundan en los tres actos los diálogos perfectamente versificados y los fragmentos escritos con fluidez y valentía. Varios trozos pueden señalarse por la espresión espontánea de los conceptos y la versificación rotunda y armoniosa...»

Les dues cares de la medalla commemorativa

I afegeix: «Muy aplaudido fué el nuevo drama por la numerosa concurrencia que acudió al Teatro Romea. En distintos pasajes los aplausos calurosos del público interrumpieron la representación...»

El diari *La Renaixensa*, en el seu número del dia 27 de gener, escriu: «La factura de la obra es de lo mejor que ha escrito lo señor Soler: los versos brillantes, sonoros, son trabajados al carino; los pensamientos y las imatges se sequeixen; descripciones llenas de poesia, tochs de mestre, y per tot lo devassall de sa poderosa imaginació guarnint las escenas y afillanrant los pensamientos...» Signa la crònica F. A. Hi fa diversos retrets. En transcriu, com a mostra, en sentit d'elogi, l'escena en què la reina Sibilla de Fortia explica a l'imaginari Berenguer el seu somni (segon acte).

I ara comença el més interessant. La Reina Regent, donya Maria Cristina, va oferir un premi de 5.000 pessetes, a atorgar l'any 1888, per a premiar la millor obra dramàtica representada a Espanya, durant l'any anterior, o sigui el 1887; i per a adjudicar-lo va encomanar la tasca de jurat a l'Acadèmia Espanyola. Aquesta va nomenar una Comissió, que emeté dictamen en data 9 de maig, proposant de concedir el premi a *Batalla de Reines* de Frederic Soler. L'Acadèmia, de conformitat amb el proposat per la Comissió, va acordar adjudicar les 5.000 pessetes a l'obra esmentada.

Llegiu els paràgrafs més importants i significatius del dictamen:

«No juzga la comisión, pues, el drama de don Federico Soler como obra catalana, para la cual se reconoce incompetente, sino como obra de autor español, representada en una ciudad de España durante el año 1887. Esto sólo pedía el mandato que de S. M. la Reina Regente recibió la Academia, y esta sola consideración han tenido presente los académicos que suscriben al formular el dictamen.

«Por otra parte, al designar este drama como digno de premio por su mérito relativo, al cual no llega ninguno de los presentados a este certamen, la comisión no entiende galardonar una obra aislada, sino todo el trabajo y la vida artística de un poeta que, comenzando a cultivar el Teatro Ca-

talán cuando éste vivió entregado a los desafueros de la íntima faa, de la parodia y de la diatriba política, fi elevándose por grados a la representación viva, fiel y poética de las costumbres del pueblo; al drama histórico y al drama que pretende traducir los conflictos morales de la vida presente.

«Federico Soler, quisacó poco menos que de la nada al Teatro-catalán, que convirtió en diversión culta y mesto regocijo del espíritu, lo que antes fú recreación innoble y grosera, bien merecedora recompensa pública y solemne que cae en el autor y en el conjunto de sus obras, más bien que en una de ellas separada de la buena compañía de las demás.»

Subscriben el dictamen els senyors de la Comissió, que són: «Marqués de Molis.—Don Manuel Cañete.—Don Tomás Rodríguez Rubí.—Don Antonio Cánovas del Castillo.—Don Gaspar Núñez de Arce.—Da Eduardo Saavedra.—Don Marcelino Menéndez Pelayo.—Don Víctor Balaguer.»

Tot el dictamen, que no era gaire més llarg d'això transcriu, va ésser publicat sencera, en català, al pòdic *La Veu de Montserrat*, de Vic, quedirigia el canonge Col·lell, en el seu número corresponent al dia 23 de juny de 1888. L'esmentat periòdic, que ho sabéssim veure, lo hi fa cap comentari.

Per la seva banda *La Ilustració Catalana* dedica poques ratlles a la notícia.

Però els comentaris no van mancar.

El diari *La Renaixensa* en el seu número d'11 de maig, edici del matí, diu:

«Ahr vespre, roerem lo següent te-é-grama:

«Madrid, 10, a las 11'30 del matí.—La «Academia Espanyola» ha adjudicat lo premi de la Reyna Regent a Soler per la *Batalla de Reines*.—Mecir de Palau.»

«Nosaltres que a tanta fermesa censurem tot lo que's fa a Madrid contra Catalunya, no hem de escatinar avuy nostres elogis a la Academia Espanyola que ha fet justicia a nostre popular autor dramático Don Fre-

J. Riera i Bertran, sota el títol *Lo premi de la Reyna*, on es llegeix:

«Quin contrast lo fet que motiva las presents ratllas ab lo succèhit vint anys enra!... Alashoras, tiranía escandalosa cohibint la lligítima manifestació de una literatura tan digna com la castellana de viure y prosperar... avuy imparcialitat inesperada (per més que la espliui la pròxima vinguda a Catalunya d'una Reyna de sanch austriaca) fa surar, per damunt de la literatura castellana, la literatura regional...»

I després: «...A tothom s'alcansa que, inaugurat un períodu d'imparcialitat, de neutralitat verament espanyola; que donada aixís la rahó,—y era ben bé hora de que oficialment se li donés,—al immortal Cervantes, qui aconsellà als naturals de cada regió l'ús del llenguatge matern pera produhir obras de valua, ja no es possible portantse decorosamente, retrocedir en lo camí de las equitativas vindicacions... Ha triunfat, com l'antich consell de Cervantes, lo modern exemple de la Academia Francesa coronant *Mireio*, lo famós poema de Mistral escrit en l'idioma de Provensa...»

I afegeix: «Las literaturas regionales ja no son facciosas, ni discolas, ni (maravella estupenda!) ni tan sols notas discordantes.» El comentarista es refereix, com hem vist, a la vinguda de donya Maria Cristina a Barcelona. En efecte, aquesta hi féu la seva entrada el dia 16 del mateix mes de maig, i el dia 20 obría la famosa Exposició Universal.

El mateix diari *La Renaixensa*, en la seva edició del matí del 16 de maig, publica en la secció de telegames de Madrid, que *El Imparcial* diu que és llàstima que Echegaray no hagi escrit en català el seu darrer drama, perquè, de fer-ho, avui tindria els mil duros del premi de la Reina. «De modo que significa que no s'ha premiat lo mérit de la obra, sino que s'ha volgut afalaguejar als catalanistas.

«La gent literata y no literata de per aquí no's pot resignar al fallo de l'Academia de la lengua castellana en favor del drama de Frederich Soler. En tots los periòdichs mes lligits apareix cada dia la corresponent filadeta, y no s'atreixeix a pegar fort per que no tenen en que agarrarse, es a dir, per que no s'ha representat en tot l'any pasat en Madrid cap producció dramática que hagi fet soroll ó que valgui gran cosa.»

Segons el mateix telegrama, *El Liberal* de mana que es tradueixi el drama premiat, que es representi aquí i que en vista d'ell jutjarà de l'encert de l'Acadèmia, «y ho diu de manera que mostra clar que'l judici del públich será sever ab l'autor catalán.»

«Altres periòdichs tocan a somament contra'l cantonalisme literari que desde ara apoya la Academia...»

«Fins *El Correo* periòdic ministerial, tira pedras a la docta corporació per haverse catalanizat fins a dir que es bó lo que en català s'escriu. *El Globo*, més prudent, —excepte'l disbarat de dir que'l català es un dialecte, hijo de la lengua española — se porta bé, fins al punt que te molt cremats a molts dels catalòfobs. No n'hi ha per a menos. Lo periòdic possibilista diu que si's tractés de premiar lo millor poema epich d'aquets temps, la millor tragedia ó las millors novelas, tocarian los premios a catalanes.»

El divendres, 18 de maig, es féu al teatre Romea una representació extraordinària de *Batalla de Reines*, a la qual va assistir donya Maria Cristina, que volgué retre, així, homenatge a les lletres catalanes. Junt amb donya Cristina hi havia els ducs d'Edimburg, el duc de Gènova i l'infant Jordi, fill del Príncep de Galles, avui rei de la Gran Bretanya.

Es veu ben clar, doncs, que, a desgrat de la contra de Madrid, donya Maria Cristina va «imposar» i mantenir i adhuc sancionar amb la seva presència i homenatge personals, l'obra de Pitarra; és a dir, que fou una reina més a llurar batalla dins *Batalla de Reines*.

LUÍS BERTRAN I PIJOAN

Opereta al Victòria

Si al teatre es visqués de bones intencions, l'actual temporada del Victòria, iniciada amb *La flor de Hawai*, tindria assegurada una llarga existència. Però amb bones intencions no n'hi ha prou. El cas de *Rose-Marie* fou eloqüent, i calia no oblidar-lo. Importar una opereta que ha aguantat a l'estranger centenars de representacions i negligir els múltiples factors que, a part la lletra i la música, han contribuït a l'èxit, és voler córrer el perill d'ensorrar-se.

L'hongarès Paul Abraham, compositor

Emilia Aliaga

celebrat de *La flor de Hawai*, del qual alguns films, com *Monsieur, Madame et Bibi*, a més dels discos, ens han avençat algunes mostres de la seva inspiració i de la seva traça, gaudeix als països centrals d'Europa d'una reputació extraordinària. A causa exclusivament, potser, de la seva música? No. Sense artistes de la qualitat d'una Guita Alpar, sense les fastuositats de la «mise en scene», sense els batallons de *girls*, sense una nodridíssima orquestra conexeidora del ritme modern, és evident que Paul Abraham no hauria reeixit amb la facilitat d'ara, i menys amb obres com *La flor de Hawai*, de llibre insubstantial i pesat.

Tot això no s'ha tingut present al Victòria. No s'ha recordat que en aquesta mena d'obres el farciment val més que el gall i, d'altra banda, a desgrat d'haver contractat Pierre Clarel i una bonica selecció de *girls* de la terra, s'ha confós una vegada més la sarsuela amb l'opereta. El que havia d'ésser trepidació, alegria, continuïtat i lleugeresa, resulta lent, trist, feixuc i sacejat. Un mestre tan expert com l'Isidre Rosselló, dues artistes tan estimables com Cándida Suárez i Eugenia Galindo, un tenor tan senyor com En Goula i adhuc un fantasista de tan brillants condicions com En Clarel, no arriben a desensopir l'espectacle. Aquest només s'anima quan l'Emilia Aliaga és a l'escena. Ah, aleshores! Aleshores, tot canvia. Emilia Aliaga és un argentíu que irradia simpatia, bon humor, optimisme. No està un minut quieta. Es belluga tota ella amb una gràcia i una elegància excepcionals. Canta, balla, salta, fa acrobàcies... És un cascavell d'or que omple el públic de joia.

Per l'Aliaga es pot anar al Victòria. Per ella i per l'escena en la qual la Galindo, que fins aquell moment havia simulat ésser una salvatge, descobreix al seu marit que és una dona indomitable, que parla no sabem quants idiomes i sap filosofia. «Mata'm si et sembla — li afegeix —, però també sé tocar el piano.» — T.

URQUINAONA

FILM METRO

GRAND HOTEL

A fin de evitar la aglomeración, la empresa le ruega reserve su localidad con anticipación

Todos los días matinal a las 11

PRECIOS HABITUALES

Aquesta pel·lícula no es projectarà durant la present temporada en cap més saló de Barcelona

Passeig de Gràcia, 57. — Telèfon 79681

Sessió a dos quarts de quatre. A les sis, sessió especial, numerada a 2 pessetes l'entrada

REPORTATGES CINEAC

BRISAS MARINES (Documental)

Noticiari Fox Sonor

DANSA I RITME

FILM DE LA "UFA" EN COLORES

MOBILIARI D'ART

BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 96. Telèfon 14286

BARCELONA

ENCARREGUEU

ELS VOSTRES IMPRESOS

ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS

PATRICI ARNAU

VERDAGUER, CALLIS, 3, 5, 7

(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGANCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARRÈCS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

LE LLETRE

FIGURES HISPANO-AMERICANES

Vicente Huidobro

Vicente Huidobro ha adreçat un manifest de tendències federalistes i pacifistes a la joventut de l'Amèrica llatina. J. V. Foix — entre els seus articles en defensa de la democràcia i de la pau que ens serveix de *La Publicitat* estant — en recollir aquest manifest ens sortí a donar una notícia d'aquest poeta xilè. «Conegut d'alguns dels poetes catalans que més havien estimat els tan enyorats Folguera i Salvat-Papasseit.» Jo — un pobre diable, ni poeta ni poetastre — que també m'he emocionat davant les figures de Folguera i sobretot de Salvat-Papasseit, tinc entre els meus autors preferits: Vicente Huidobro.

No precisament pel seu lot de llibres de poemes «molt d'acord amb l'estètica cubista del grup Nord-Sud i de Sica. No.

Molta, molta més poesia crec que hi ha en la seva prosa que en els seus versos. Huidobro ha creat una modalitat literària que anomena *hazaña*. No es tracta pas d'un nom més com tants n'hi ha en literatura.

Hazaña és acumular poesia. Ni més ni menys. I es va apilant aquesta poesia per sobre de tot. Fent jocs malabars amb el sobrenatural, amb el temps i amb l'espai. Què importen els anacronismes i tots els altres canvis i totes les altres combinacions si el joc ens resulta bell i altament poètic? Molts d'altres ho han començat amb certa timidesa. Huidobro ho fa amb una màxima despreocupació i una màxima desimboltura. Huidobro arriba fins i tot a una cosa perillosíssima — naturalment, molt perillosa en mans del que no sigui un poeta tot tan d'una peça com ell —, arriba a atemptar, d'una manera conscient, contra la puresa del llenguatge. Huidobro ha estat llargues temporades a Espanya i a França però com hem dit és xilè. I no s'està pas d'emprar gallicismes i americanismes. Raó d'aquesta anomalia? Són mots o girs que sonen millor o fan més bonic que els castellans. (*Me place dejarlos y los dejo.*) La raó suprema de totes les moltes anomalies i de totes les moltes arbitriarietats que s'hi poden trobar. La raó suprema de tot quant figura en les *hazañas*.

Els assumptes d'aquestes obres, pur pretext per a acumular poesia, no cal dir que són les vides més extraordinàries, més misterioses i més heroiques de les quals tinguem noció. Les que ofereixen una màquina poètica més fecunda.

Total. Novella èpica eminentment poètica. Cant de l'exaltació que produeix en el poeta una vida superior. (Huidobro té interès a remarcar-nos que no tenen res a veure amb les «vides novellades», gènere tant de moda des de la famosa *Vida de Sant Francesc d'Assís* de Johannes Jorgensen).

Inicià aquesta nova forma l'any 1921. Amb el cicle dels Màgics. El primer fou Cagliostro; el màgic que treballà per la Revolució francesa, i que la seva fi misteriosa fa que de tant en tant surti algú que es fa passar per aquest personatge titllat d'immortal (segons diuen a Benarès, ara, n'hi ha un que diu ésser-ho i que ha afirmat haver seguit les revolucions russa i espanyola). Després de Cagliostro, Nostradamus.

En 1929 repregué les seves activitats literàries amb el Cid, iniciant el cicle dels Paladins que ha promès continuar amb: Hernán Cortés, Cristófol Colom i Lautaro. I en prepara tres del cicle dels Poetes: Góngora, Cervantes i Sant Joan de la Creu.

La millor *hazaña* de les que porta publicades és sens dubte el seu *Mío Cid Campeador*. Aquest llibre està dedicat a Douglas Fairbanks, al qual, en part, es deu l'obra. Douglas demanà a Huidobro que li recopilés dades sobre el Cid i que les hi trametés. Huidobro ja havia volgut fer alguna cosa sobre el Cid, però ho havia deixat córrer. Gràcies a l'encàrrec de Douglas prosperà la idea i arribà a portar-la a terme.

El Cid d'Huidobro segueix: ara el Cantar, ara el Cançoner, ara la Història, i sempre per la vena poètica, creadora i misticista d'Huidobro. El cantar del Mío Cid que ens ha quedat no comença fins quan el Cid rep

l'ordre d'exili. El d'Huidobro en compensació comença abans d'ésser nen, comença quan els seus pares el procreen. La poesia diu que el Cid va matar el pare de Jimena. La Història diu que no era tal pare. Huidobro ens ho deixa en un terme mitjà: és un oncle seu. El casament de les filles del Cid amb els comtes de Carrión i l'afront de Corpes no pot figurar ni tenir bel·ligerància en Huidobro; això rebaixaria la figura del Cid quan del que es tracta és d'enaltir-la encara més i cantar-la a ple pulmó.

Dibuix d'Ontañón per al llibre d'Huidobro

El llibre — pel meu gust — és una pura delícia. Les coses fer-les o no fer-les. Es tracta d'anar al regne de la Poesia més quintaessenciada? Doncs no hi planyem la fusta. Però compte, molt de compte!, que no resulti una cosa morta, buida i només artificiosa. Es ací l'interessant d'Huidobro: que sempre fa quedar una cosa viva, que es sent palpitant. És impossible donar-ne una idea. Cal llegir-ho. Ombri el llibre per on vulgueu. Aquí, aquí mateix; teniu. Surt l'ombra del Cid i diu: «Poeta, te equivocas. Jimena no tenia cuerpo de palmera, ni cuello de cisne, ni manos de lirio, ni nariz perfilada, ni labios de coral, ni ojos de lagos nocturnos. ¡Qué sandios sois los poetas! ¿Por qué comparáis a la mujer con todas estas cosas? ¿Habéis visto algo más hermoso que una mujer hermosa?» «Escucha y sobre todo no me discutas sobre Jimena y no mientas al hablar de ella. Si mientes en un poema sobre mí, no me importa; pero sobre ella no puedo tolerarlo y no te lo dejaré pasar. Jimena tenía un cuerpo de mujer hermosa, anchas caderas y senos potentes, sin ser muy grandes, y con nada de ánfora ni de mármol. Carne, hermosa carne de mujer con leche adentro para sus hijas y un vientre como conviene a la que ha de ser fuente de una gran raza de troncos y de destinos. Tenía un cuello cálido como si lo entibaran todas las canciones de amor dormidas adentro; tenía unos labios gruesos y carnosos; labios de beso, cargados de besos maduros, prontos para el hombre, solamente para el hombre suyo, para mí. Cuando yo llegaba, ella abría los brazos de par en par como las puertas del alba...» i així totes les 400 planes i escaig van aguantant, sense decaure, aquest to que, si no ho vegéssim, creuríem impossible de mantenir massa estona. Per alguna cosa Huidobro ha estat anomenat el rei de les imatges.

El llibre va profusament il·lustrat amb dibuixos d'Ontañón. Els dibuixos d'Ontañón semblen nascuts per a la prosa d'Huidobro. Aquell punt dolç d'arbitrarietat eminentment i per sobre de tot ella.

RODOLF LLORENS

Cicle de pessimistes

I

Es multipliquen signes. I els observadors atents els assayen — no poden fer altra cosa — sobre l'oritzó. Hi ha alguna cosa de tèrbol i d'escaixidor en el panorama mental del nostre temps. La repercussió d'aquest estat indefinible en la política d'aquesta crisi de jerarquies sacseja el vell Continent. La transformació de l'esperit tradicional de la democràcia europea cap a formes contradictòries — feixisme, bolxevisme, és indiferent — és pesa. Els adarulls comunitzants andalusos uneixen, a la premsa, amb els telegrafs que donen compte de la creació oficial d'un partit feixista japonès. El triangle pols d'Europa — Roma, Moscou, Ginebra — paix sobretot per la vaguetat d'aquest terrer vertex, amenaçat alhora per tots cantons. I aquest és solament un aspecte: el polític. Un aspecte que pot ésser pres com a símptoma, si us plau, de l'economia, de la mor, del nivell mitjà de la vida.

Els més transcendents auguris, però, fan estendora aquesta crisi a l'esperit de la cultura europea. Segos ells, aquests símptomes patètics donen l'aspecte d'una patètica crisi minadora d'allò que ha estat fins ara la flor i nat de la civilització: l'Europa de l'ordre i la mesura, de la crítica i la ironia, del pesament i de l'acció. L'Europa antibàrbara readora d'una cultura secular. L'Europa de la colonització i de la màquina; de la redempció de la dona i el respecte a la intel·ligència. L'Europa creadora de conceptes acceptats com a inconvertibles des de la Revolució Francesa: conceptes de llibertat, de respecte mutu, de democràcia...

Tot això està en perill. Çà i lla els crits es multipliquen d'una manera al·lucinant. Són crits que adés prenen un to elegíac, adés el d'una desesperada lamentació.

Paraules plenes de pitetisme han cridat fortament l'atenció dels esperits sensibles. No és pas que una unanimitat profunda els uneixi. Sinó aquesta vibració d'alerta en la constatació del mateix peill. Però disparen en l'assignació de causes i remeis. Pertanyents uns a la filosofia marxista, per als quals aquest esfondrament no seria altra cosa que la penitència imposada per la mecànica dels temps — materialisme històric — als pecats de la burgesia. D'altres, però, muntan la seva predicció damunt d'un cristianisme renovat. D'altres finalment l'articulen damunt de conceptes de raça.

El cas més freqüent és, però, la consideració d'Europa — també anomenada l'Occident — com una sola entitat històrica. Com a anti-Àsia; com a anti-Àfrica. De tal manera que Espanya pugui ésser Europa quan autà a Espanya i a Viena la unidesse als turcs. I França, o els països germànics, quan constitueixen la frontera antirussa; amb Viena i Varsòvia com a baluards — ja que Rússia és considerada genèricament com a «cosa oriental». En principi bé podria anomenar-se antieuropea, tota nació no sadollada pel Renaixement. (D'ací l'exclusió de Rússia; i la inclusió — possible — d'Amèrica, en el recinte cultural d'Europa.) Però aquest concepte complica també extraordinàriament el problema. Ja ho veurem en articles successius. És diversa la mirada d'un Chamberlain, d'un Spengler, que la d'un Landsberg, o la d'un Berdiaeff. El concepte de Renaixement se'n escapa de les mans, i amb ell — at! las! — el concepte d'Europa. Per altra banda, pobles més o menys saturats d'essència renaixentista, sentint el Renaixement com a substància o bé com a pose, canvien molt en aquest perill de crisi que comentem. Alemanya, que ha viscut sempre el Renaixement amb una disfressa, que ha sentit Grècia i Roma com a productes d'importació cultural, corre molt més perill que altres pobles. Curtius s'espanta molt. I algun cop ha arribat a dir si la llatinitat no seria, simplement, un mot per a arrearer els europeus inadaptats. I jo pensava que si no visqués entre boires, no veuria les coses tan greus. Simplement, si passés uns mesos a la Costa Brava. A Castell d'Empúries o a Tossa de Mar, per exemple.

GUILLERM DIAZ-PLAJA

AMB MOTIU D'UN CENTENARI

Montaigne, viatger

Moltes persones consideren Petrarca com el primer home modern; em sembla que Montaigne ho mereixeria amb més raó. Va ésser ell el primer home modern, almenys en el sentit del *neruosisme*; un veritable Proust *avant la lettre*. Els seus *Essais* — que no volien ésser més que una anotació constant sobre la seva pròpia personalitat: *c'est moy que je peins; c'est moy-même le subject de mon livre* — són una riquíssima mina de troballes psicològiques, i també els seus pensaments sobre la institució de l'edu-

ma europeu fora del rus, i que no hagués volgut besar el peu del Papa — cerimònia, diu, que el mateix Emperador està obligat a complir. «La seva nació és tan ignorant en els assumptes exteriors que aquest home va portar a Venècia uns lletres adreçades al Gran Governador de la Senyoria de Venècia. Interrogat del sentit d'aquesta inscripció, va contestar que ells pensaven que Venècia fos sota la dominació del Papa, i que aquest hi trametia governadors, com a Bolonya i altres ciutats. Déu sap — exclamà Montaigne,

Bordeus quan Montaigne n'era ballle

cació tenen moltíssim interès encara avui dia. (L'any 1929, el primer Congrés de Psicologia aplicada, celebrat a París, escollia com punt de partida de les discussions una famosa pregunta: si l'educador ha de tenir el cap ben ple, o el cap ben fet?) Però el llibre més curiós i més desconegut de Miquel de Montaigne és el seu *Diari de viatge a Itàlia, Suïssa i Alemanya*, que hem obert amb motiu de les properes festes a l'honor seu. Fa temps, viatjant per terres de Catalunya, vàrem pensar en aquest gran viatger: els seus biògrafs pretenen que l'aspecte d'aquest viatge a l'Europa del nord provenia del fet que el seu pare el feia despertar tots els matins amb el so de l'arpa. Ara bé, tenint la mala sort d'ésser allotjat, en una capital catalana, en un hotel que és al costat mateix d'una caserna, sin matins seguits ens va despertar un estrident toc de trompetes; i puc assegurar que aquesta música tan viril tampoc hauria format de Montaigne un home més viril i més ferm de caràcter, sinó únicament un home... més nerviós encara.

Es un llibre curiós, aquest diari de viatge de Montaigne, en tres petits volums ben rel·ligats. La primera part és escrita en tercera persona, sota el dictat del gentilhome francès (o, com es deia ell mateix: *gallus vascu*, francès-gascó). Després, per haver acomiadat el seu secretari, Montaigne es posa a fer ell mateix *cette belle besogne*, malgrat la gran incomoditat que això li causava, segons pròpia confessió.

Viatjant per terres d'Itàlia, barreja cada vegada més el seu francès per acabar expressant-se completament en italià (i quin italià!). La seva parla materna va ésser el llatí, fet estrany que ens fa recordar una mica l'educació «científica» descrita per Unamuno en *Amor y Pedagogia*. Ara bé: junt a moltes coses interessants, junt amb descripcions de coses vistes i viscudes, és sorprenent de debò el *self-control* del seu estat físic, de les seves petites dolences, i del ritual sense dubte completament neuròtic dels seus actes de menjar, i d'altres també fisiològics. El «reporter furiós» descriu les coses entre dos avions; Montaigne, en canvi, ens fa un relat de les seves impressions, en el sentit literal de la paraula, entre dos còlics minuciosament observats.

El 28 gener — anota, per exemple —, ha tingut un còlic que no l'inhibia de cap de les seves accions ordinàries...

El 30, anà a veure «la cerimònia de religió més antiga que hi ha entre els homes...» — i segueix una descripció minuciosíssima d'una circumcisió jueva. I després, sense començar cap paràgraf nou, ja torna a la seva eterna preocupació, i acaba una vegada més amb l'anàlisi dels seus còlics: «El 8, i després el 12, he tingut una ombra de còlic i he fet pedres sense gran dolor». I així, seguidament, quasi sense interrupcions, de manera que quasi ens seria més fàcil establir, a base d'aquestes descripcions, una estadística escatològica, que l'itinerari que va seguir...

No hi ha hagut cap mal de cap, per lleuger que sigui, que no figurí en aquestes anotacions; ens descriu llargament el gust de les aigües minerals que va pendre, sense oblidar, naturalment, les conseqüències funestes o agradables que varen causar als seus intestins. Sofia una veritable fòbia de viatjar sota aigua, i tot essent batlle de la seva ciutat, la va abandonar quan una epidèmia l'amenaçava.

Va ésser l'homícul del cosmopolitisme, fabricat com al laboratori per aquest home estrany que deu haver estat el seu pare: i no obstant, quin esperit més genuïnament francès! Res més característic, quant a això, que la seva descripció de l'ambaixador moscovita a Roma.

«També l'ambaixador del Moscovita ha vingut avui a aquesta parada, vestit d'un abric d'escarlata, i d'una sotana de drap d'or, el capell en forma de boina de nit, de drap d'or folrat, i a sota, un bonet de tela d'argent.» Montaigne, en bon francès que respecta les formes, és meravella molt que aquest maleducat bàrbar no parlés cap idio-

ma europeu fora del rus, i que no hagués volgut besar el peu del Papa — cerimònia, diu, que el mateix Emperador està obligat a complir. «La seva nació és tan ignorant en els assumptes exteriors que aquest home va portar a Venècia uns lletres adreçades al Gran Governador de la Senyoria de Venècia. Interrogat del sentit d'aquesta inscripció, va contestar que ells pensaven que Venècia fos sota la dominació del Papa, i que aquest hi trametia governadors, com a Bolonya i altres ciutats. Déu sap — exclamà Montaigne,

gent reben tanta ignorància...»

Ara bé: la Setmana de Passió té lloc a Roma el tant esperat acte d'obediència de l'ambaixador portuguès. Tots els romans i estrangers admiren molt la pompa d'aquesta festa: no així l'estrany enviat del príncip rus. «L'ambaixador del Moscovita — diu Montaigne, que va assistir a aquesta pompa des d'una finestra adornada —, diu que el varen convidar a veure una assemblea magna: però que en la seva nació, quan hom parla de tropes de cavalls, es tracta sempre d'uns vint-i-cinc o trenta mil; & se moqua de tout cet appret, à ce que me dict celui mesme qui estoit commis à l'entretenir par truchement. Doncs, sembla que els russos començaven a pensar en masses, davant de l'individualisme occidental, des de fa molts segles, segons el testimoni del bon Montaigne, tan escandalitzat per l'ambaixador del Moscovita.

A aquest home curiós — la curiositat és el seu tret més característic — no li escapà res en el seus viatges. Ens parla tan bé de la manera de servir la fruita sobre un plat especial a Ferrara, com d'un doctor jueu convertit que predicava a seixanta jueus obligats a escoltar-lo; l'estranya institució de la dutxa, que descriu com una gran novetat, com de les maneres de les dones públiques, que són una mica perilloses als *chétifs comme moi*, diu, i amb les quals «vaig trobar la incomoditat que venen tan car la simple conversació (que és el que cercava jo, per a sentir-les parlar i participar de llur subtilitat), i tan tants estalvis amb això com amb la negociació entera...»

Montaigne, viatger, està exposat ja des de l'any 1581 a les molesties que sofrim nosaltres al segle xx, quan viatgem: ens comunica el seu disgust perquè a Roma, les seves maletes varen ésser visitades per la duana, que les escorcollava fins als més petits recondets. A Venècia, en canvi, a les portes de les cambres trobà un rètol que deia: *Ricordi della bolletta*, o sigui que no llogaven cambres a ningú que no trametés una papereta amb el seu nom a la magistratura. «Tot com entre nosaltres», remarca el lector d'avui dia, si és també aficionat al viatge.

Va viatjar, sobretot, ja ho hem dit, per raons de salut. No solament per a provar totes les aigües minerals d'Itàlia, sinó també perquè sap que *je n'ai rien si ennemi à ma santé, que l'ennui & l'oisiveté*... Vol fugir la melancollia, *qui est ma mort*... Es medica ell mateix, com tots els homes hipocondríacs, que no deixarien segurament d'exclamar amb ell: *La vaine chose que c'est que la médecine*... No s'escapa, però, de les malalties: de totes les malalties. «Hi ha unes quantes malalties aprofitables i salubres», diu, parlant ja, com alguns psicoanalistes d'avui, de la utilitat de certes malalties.

OLIVER BRACHFELD

Fi de temporada
Articles a fora preu
durant el mes de febrer

JAUME I, 11
Teléfono 11655

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Lliura: Bitllets de ferrocarril i Passatges marítims i aeris; els Bitllets quilomètrics espanyols, a l'acte, facilitant ensams al client la fotografia necessària.

Reserva: Seients en els trens ràpids, Places en Pullmans i cotxes-llits, Habitacions en els millors hotels, Autocars per a gran turisme.

Organitza: també: Viatges individuals a preu fet, Excursions, Peregrinacions, Congressos, Creuers i molt especialment

Viatges de noces: a Roma utilitzant els bitllets reduïts del 70 % que com Agència emissora dels ferrocarrils de l'Estat Itàlia lliura a l'acte a tot client al qual interessin.

Novetats en Viatges - Geografia

Gerbalet: L'Evangile du So'eil (il·lustrat)	Ptes. 8'25
H. de Montreid: Croisière du Hachi ch (il·lustrat)	» 8'25
P. Bayer: A l'Assaut du Kanachenjunga. 18.580 m. 11 es Baléares, Majorque, Minorque, Ibiza. (Els Guides Bleus - il·lustrats)	» 5'50
J. M. de Pallejà: Sobre la pista de animales salvajes.	» 12'—
Fernández Flórez: Conquista del Horizonte (els 2 volums)	» 10'—
N. M. Rubio Tuduri: Sahara Niger	» 8'—
A. Bertrana: Islas de Ensueño (il·lustrat)	» 3'50
LLIBRERIA FRANCESA	RAMBLA DEL MIG, 8 i 10

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetat i de bronze, Tintes i Utilitatge p. r. les Arts Gràfiques

Aguilers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

Curset d'Història de Catalunya

QUATRE GRANS FIGURES CATALANES

per

ANTONI ROVIRA VIRGILI

- I. Roger de Llúria.
- II. Joan Fiveller.
- III. Francesc Ventallat.
- IV. Pau Claris.

Dies 6, 11, 18 i 25 de març, a les set de la tarda al Saló de la

Llibreria Catalònia

3, Ronda de Sant Pere, 3

Preu d'inscripció: 5 ptes.

LES ARTS I ELS ARTISTES

ARTISTAS CATALANS

Ramon Calsina

Estem acostumat a veure com en les activitats pictòriques de casa nostra es perfilen sovint uns prestigis per mitjà del comès intel·ligent i moltes vegades abnegat de la crítica, la qual desbrossa del gros públic aquelles reserves mentals que solen emboirar les noves valors d'aquesta art.

No us cregués pas, pel to que han agafat les paraules precedents, que anem a descobrir un pintor; res més allunyat del nostre intent, puix l'obra de Ramon Calsina, obra prou coneguda en el nostre reduït món artístic, ja és inventariada de temps, i adhuc els crítics d'art més intel·ligents de Catalunya en reconegueren la densitat i la profunditat en ocasió de la seva primera exposició, celebrada ara fa dos anys a les Galeries Maragall.

Hom constata que les dots del pintor Calsina es produeixen sempre pel costat de la visió personal, sense negligir, però, aquella tècnica acurada que exigeix cada cas i cada assumpte. Els pintors solen tenir a la mà unes solucions que es tradueixen, en el que es refereix a la figura, en totes aquelles composicions que estem acostumat a veure enfigassades de preciosisme, de gestos simplistes i d'expressió banal i tronada. Calsina defuig aquest amanerament, i en cada obra nova aporta noves troballes del seu esperit inquiet; recerca en el natural aquelles solucions de bellesa que solament són a l'abast dels pintors ben dotats, sense que les dificultats el facin declinar o retrocedir mai, ans el contrari, la seva pasta d'artista fa que ixí aïrós de totes les qualitats del natural.

Al meu entendre, l'art plàstic no és adient als exercicis temàtics on l'anàlisi o la dissecció de valors comptin amb la benevolença de la crítica pictòrica. Ramon Calsina pot ocupar un lloc força distingit entre els nostres pintors d'avui, fruit del seu treball pacient fins a obtenir per a la seva obra aquella maduresa tècnica que no pot ésser negligida quan es tracta d'una valor artística de primer ordre. La formació d'aquest pintor no ha estat pas venturosa amb els factors incidentals de cenacle que moltes vegades fan la consagració dels pintors just en el moment d'empendre la primera volada. Si l'adversitat comporta sempre una superació en la pròpia obra, Calsina té damunt seu el complex i gràvid concepte de l'adversitat, no pas per incomprendiments ni defeccions de cap mena, sinó per la responsabilitat que basteix el seu prestigi de pintor.

En els seus dibuixos modela ja el que ha d'ésser la seva pintura definitiva. Temes inversemblants, grotescos, d'una fantasia poètica, però fets amb un traç àgil i concret,

sense subterfugis ni abocetaments. Aquesta obsessió dèria dels temes absurds i dels elements anodins, fins en les moltes composicions d'obra formal (obra adquirida en la darrera Exposició de Primavera), és el que podríem dir-ne el llevat de la pintura de Calsina, pel motiu que tota l'obra actual se'n troba informada. En les darreres obres, però, aquests elements que anaven dispersos i que eren emprats d'una faïsc colpidora i desconcertant a l'hora, hi són posats per arrodonir el primer terme, com si diguéssim una

Ramon Calsina. — Pintura

harmonia de tons: les qualitats d'aquests objectes donen una evocació de vida i una originalitat atraient, sense cap mena de rebuïments. Volem justificar la nostra apreciació envers aquest artista per la sinceritat de tota la seva obra, tal com en la present reproducció, on hom pot contemplar el caient honest de la figura, sense que hagi tingut d'emprar cap ropatge violat i engalipador que sovint serveix per tapar les turpituds de l'obra pictòrica.

Calsina sempre ha estat afectat pels temes que es separen de la fórmula amable i decorativa, però el seu art té totes les garanties de museu, amb una visió i colorit personalíssim. Aquesta condició inherent a tot el conjunt de l'obra de Calsina prové de la seva disciplina i preparació estètica eclectica. L'artista pot aspirar, fent una obra de consciència, que la seva obra s'aguantí davant de totes les innovacions periòdiques, que persisteixi damunt de totes les crítiques de cenacle i que sigui comprensiva per totes les mentalitats socials. De cara a l'esdevenidor, gosem proclamar que Ramon Calsina representa aquesta aportació transcendental a la pintura catalana d'avui.

MIGUEL CLIVILLE

DES DE PARÍS

Conversa amb Ozenfant

Amadeu Ozenfant és el definidor d'un dels pols més importants del pensament artístic contemporani. El prestigi de la seva labor d'escriptor d'art no necessita panegírics. Tallant, precís, claríssim en l'exposició dels conceptes, Ozenfant representa tot el contrari d'aquell xarlatanisme confusionari lliurat al servei dels taulells comercials que hem sofert durant uns quants anys.

Lluny del brogit del centre de París, Ozenfant posseeix una casa plena de claror, construïda pel seu company Le Corbusier, que és l'enveja de tothom que la visita. A la planta baixa, un estol de gent jove va cada dia a resoldre les dificultats dels oficis d'art sota el guiatge de l'il·lustre professor. Al primer pis hi ha el taller on ell pinta i s'exercita en l'estudi d'una multitud de disciplines, atent a tota cosa viva que ofereixi un interès. En el recó íntim destinat als amics, el temps fuig com un llampec sentint-lo expressar-se en una *causerie* amable, fluida, tant si us conta historietes divertides com si us parla de la poesia de Góngora o de la música popular de Catalunya i la sardana, sobre les quals ha escrit alguns assaigs actualment en curs de publicació. Avui hem sentit el desig de fer-li dir el que pensa del present moment pictòric. En fer-li la pregunta ens ha contestat resoltament:

—Coses no gaire bones... La pintura actual pateix e's estralls de la mística revolucionària creada per la inèrcia d'un seguit d'anys d'autèntica renovació. Si totes les llibertats ja han estat proclamades, totes les evasions realitzades, el cicle revolucionari destructiu queda automàticament clos. L'evasiu d'avui s'evadeix, doncs, del no-res. Això no és obstacle perquè una colla d'artistes s'entestin en la rebel·lió sistemàtica, en la revolta per la revolta; i aquesta dèria els distreu dels problemes que deuen preocupar-los. Cal que els joves s'avesin a destriar els conceptes i aprenguin que el valor intrínsec d'un artista no té res a veure amb el seu potencial revolucionari. Fidis, per exemple, tot i que, en un moment donat, aconseguí un dels aspectes de l'expressió plàstica més perfectes, no demostra éls més petit afany capgirador. Per contra, tots hem conegut excel·lents animadors de noves descobertes, mediocres i fins nuls en la creació personal.

—Considerem, doncs, acabat el període revolucionari?

—De cap manera. Crec finida, solament, la seva fase iconoclasta. Una vegada reivindicades les llibertats totals ofertes al pintor d'avui, heu-nos ací en plena revisió d'aquestes llibertats, seleccionant escrupolosament les que siguin més aptes per a envestir de ple l'etapa de la revolució constructiva ja iniciada.

—Segons això, opineu que el present artístic ve caracteritzat per dos conceptes primordials: Revisió, Construcció. Voldríeu dir-me com enteneu el primer?

—En el fons, com sempre, fent un seriós esforç per a garbellar els accidents decoratius dels valors substantius de la pintura. Com...? Cal anar una mica lluny per a trobar els orígens de la gran renovació contemporània. Tots sabem com cada art concret posseeix unes essències pròpies que no pot transgredir sense desnaturalitzar-se, però, especialment, s'estableix sempre entre totes ells una òsmosi d'influències mútues. Us dic això perquè no estranyeu que us senyali Mallarmé com un dels grans promotors de l'actual ideologia artística. I si, anant més lluny encara, trobem Ingres i Delacroix iniciant la rehabilitació del color en la pintura —l'un influenciat pels primitius italians, l'altre pels venecians i els holandesos — potser serà just cercar el primer cop de picot en la batalla d'*Hernani*. Darrera Delacroix la línia segueix amb l'escola impressionista, Cézanne, Rodin dibuixant, els diversos aspectes del cubisme des de 1906 a 1914 i l'evolució del fauvisme des de la post-guerra fins avui. Però amb Cézanne, com amb Van Gogh, s'origina una bifurcació del camí que s'accentua més tard amb el cubisme i que ha arribat als nostres dies. Aquests dos viarany van paral·lels, s'entronquen o divergeixen segons les circumstàncies. En l'un el color es fa independent de la forma; en l'altre la forma i el color es conjuguen amb l'harmonia que ens ensenya la naturalesa. I és que una cosa són els colors sencers de la paleta i una altra els colors en funció de la llum. Fins a l'aparició d'aquestes dues branques, els colors primaris, adhuc entre els primitius, havien estat usats solament en determinades circumstàncies justificades, com és ara la interpretació d'algunes flors, d'algunes robes i de... les postes de sol. Als artistes joves, salvatges per definició, els plau rabejar-se en l'atmosfera simplista dels elements dissociats. Picasso i Vlaminck, que artísticament han restat uns grans salvatges tota llur vida, després que han concebut l'estructura d'una forma, la coloreixen arbitràriament, tal com un artesà policroma una joguina o una modista vesteix un maniquí. Preneu la carta d'un fabricant de colors, separeu-ne dos, tres, cinc a ulls clucs, poseu-los en una superfície plana i riscareu

d'obtenir una certa pintura de Picasso. En el camp oposat, prenent Braque, Derain i el darrer Matisse com a representants més significats, vegeu com, en els casos en què dissocien la forma del color, ho fan solament per via d'estudi, sense confondre mai els mitjans amb la fi; i és per això que, quan edifiquen quelcom d'una ambició definitiva, els colors dintre la llum conjuguen amb les formes, seguint un sistema paral·lel al de la natura. En els capdavanters d'aquesta pugna — Picasso, Vlaminck, d'una

A. Ozenfant i la senyora Junyent en el taller del primer

banda; Braque, Derain, Matisse a l'altra — observem el fet geogràfic: el nord i el sud contra el centre; el formatge d'Holanda i la taronja contra la claror de París. Doncs bé; l'actual revisió de valors tendeix principalment a desautoritzar la primera posició i consolidar la segona. Per quins motius? Us en diré un entre cent: davant cada fenomen els homes reaccionen amb unes determinades característiques comunes a tots ells perquè provenen de llur pròpia natura. Per revolucionari que sigueu, si toqueu una flama sentireu una cremada.

—I el concepte «construcció», com d'expliqueu?

—Per un retorn a l'art figuratiu, ara que ja tenim exigides totes les llibertats necessàries per a fer-ho. Cal, però, bandejar el perill de confondre l'art figuratiu amb el realisme o amb el conreu de l'anècdota per l'anècdota.

—Així, creieu en la necessitat de rehabilitar la pintura temàtica?

—Sense cap dubte. En primer lloc, hem de tenir present que anem entrant a poc a poc en un ambient social collectivista cada dia més acusat. Equivocat o no, el fet és aquest. L'artista serà obligat a prescindir del seu anarquisme instintiu. Si l'art vol subsistir, no tindrà altre remei que trencar el cercle reduït dels iniciats en què fins ara s'ha reclos gràcies a unes convencions preestablertes, per tal de recaptar l'emoció del major nombre possible d'individus. I això solament pot aconseguir-ho mitjançant l'ús del tema comprensible. Atrament, la defensa que faig de l'art figuratiu no és pas deguda solament a aquesta raó d'oportunisme. Ni que ens trobéssim dintre unes circumstàncies netament individualistes com a les darreries del segle passat, defensaria el mateix. Una «constant» de l'instint humà ens empeny a explicar-ho tot per les imatges. Veiem una vela sobre el mar i ens suggereix el record d'una ala estesa; veiem la lluna i pensem en un rostre. La poesia sense sentit per mi no té altre valor que el musical de les paraules. L'art dit abstracte voreja o cau en el decoratiu. Per l'artista, només deu comptar en el mateix sentit que l'entrenament per l'esportman. En els moments constructius deu humanitzar-se.

—En una ocasió heu escrit: «Els valors artístics es classifiquen per una jerarquia que comença amb l'art decoratiu i acaba amb l'exploració de la figura humana». Era pensant en el que acabeu de dir-me, que ho escrivíeu?

—Es clar que sí. Des del moment que som homes, la figura humana representa per a nosaltres el motiu més elevat de l'expressió plàstica.

—Digueu-me, per acabar, què opineu del moviment sobrerrealista.

—Suposo que us referiu al sobrerrealisme pictòric, el qual cal jutjar separatament del literari. Al meu entendre, es tracta d'una reacció neo-romàntica, terriblement anecdòtica, i particularment estimable pel que té de lírica. No obstant, les seves troballes corresponen a un nivell francament inferior al de les fletxes que ha desvetllat. Algun dels seus corifeus, en el fons no ens ha dit res que no ens haguessin dit ja els mateixos *pompier*s.

—Fa una estona m'indicàveu l'assumpte pictòric com un mitjà d'arribar a obtenir la comprensió de la multitud. Ara senyaleu el sobrerrealisme com un art d'anècdota tot i sabent com és de poc accessible a l'home del carrer. No creieu que hi ha contradicció entre una cosa i l'altra?

—Potser no, si em permeteu dir-ho tot. El sobrerrealisme recolza, efectivament, en l'anècdota, però ofereix un radi limitat a la comprensió per haver caigut en l'error de voler aprofitar el conjunt de totes les independències proclamades. La revisió que avui s'està fent passa un balanç sever de les llibertats de l'artista, denunciant sense febleses els drets als quals l'artista no té dret.

ALBERT JUNYENT

París, febrer.

PROJECTOR

Exposició d'homenatge a Ricard Canals

Un grup d'amics ha organitzat l'exhibició d'un notable conjunt d'obres del malaguanat pintor que moria en 1931, inaugurada a la Sala Parés dissabte passat, amb un breu parlament de Xavier Nogués.

Els organitzadors de l'exposició, Srs. Plandiura, Labarta, Nogués, Junyent, Utrillo, Dunyach i Borralleras, han aconseguit reunir una mostra completa de l'obra de Canals. A llur tasca han col·laborat eficaçment la Junta de Museus i diversos col·leccionistes particulars, entre ells el Sr. Plandiura, que ha cedit al Museu cent dibuixos inèdits de Canals.

Ens ocuparem la setmana vinent d'aquesta important exposició, així com d'alguna altra.

Un premi de pintura

L'ha instituit el marxant d'art Georges Bernheim, serà atorgat el 4 de juny i importa sis mil francs i una exposició del premiat a la Galeria Bernheim. El premi és extensiu als pintors sense distinció de nacionalitat, però que hauran d'ésser invitats especialment per un jurat compost de crítics i pintors.

L'any passat, el jurat de crítics i pintors designava els candidats, i un jurat d'amateurs atorgava el premi. Enguany, els dos jurats treballaran associats en la designació d'un premiat.

El retrat i la semblança

El pintor Guirand de Scévola i una clientela seva han hagut de comparèixer al tribunal: la segona trobava que el retrat que li havia fet el primer no se li assemblava. Aquesta qüestió de la semblança és vella com el món i ha proporcionat alguns fets curiosos per als cultivadors de la petita història.

Una d'aquestes anècdotes cèlebres va fer soroll l'any VII de la República Francesa. Anava a obrir-se el Saló d'aquest any. Els pintors favorits eren David, Hubert-Robert i Girodet. Una actriu del Théâtre Français, Mlle. Lange, que feia poc s'havia casat amb un home ric i s'havia retirat de l'escena, no volgué ésser completament oblidada dels seus contemporanis i es féu retratar per Girodet. Però l'actriu no quedà contenta del retrat i fins es diu que inspirà una violenta crítica contra el pintor. Aquest, vexat, despenjà l'obra abans de la clausura del Saló, la féu a trossos i la trameté a l'ex-actriu junt amb els diners que n'havia cobrat.

Dos dies més tard, dirigia una altra tela al Saló, una Dànae, perfectament semblant a Mlle. Lange, rebent la pluja d'or, i, al seu costat, en lloc de l'àguila clàssica amb què es representa Júpiter, un gall dindi amb un anell nupcial en una de les potes. Per acabar-ho d'adobar, alguns diaris de l'època enmetzinaren la qüestió explicant l'al·legoria als que no l'haguessin entesa. El públic s'hi ficava i els visitants es barallaven davant del quadro de Girodet, de manera que calgué retirar-lo del Saló.

Pel carrer es venien caricatures al·lusives a aquests incidents, circulaven versos i romansos.

El marit de l'actriu s'arruinà, ella no gosà reprendre el teatre després de l'enrenou armat al voltant del retrat; moriren pobres tots dos. Ja veieu quines conseqüències pot tenir la susceptibilitat.

Una sessió de contrastos

Els Amics de l'Art Nou (ADLAN), seguint en els seus propòsits de donar a conèixer manifestacions difícils d'ésser presentades en públic, preparen una sessió coreogràfica de gran interès.

Després de les exhibicions d'obres inèdites de Joan Miró, Angel Ferrant i Alexandre Calder, i del curiós espectacle del circ miniatura d'aquest darrer, ADLAN presentarà, en contrast, una sèrie de danses gitanes interpretades per un característic quadre flamenc i les danses clàssiques i de caràcter de Joan Magrinyà, l'ex-primier ballari del Liceu, l'únic conreador català de la modalitat coreogràfica que els Balls Russos representen.

SALA D'EXPOSICIONS

Objectes per a presents
Vidres, Laques i Porcellanes

GALERIES SYRA

DIPUTACIÓ, 262
TELÈFON 18710

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla catalunya, 40

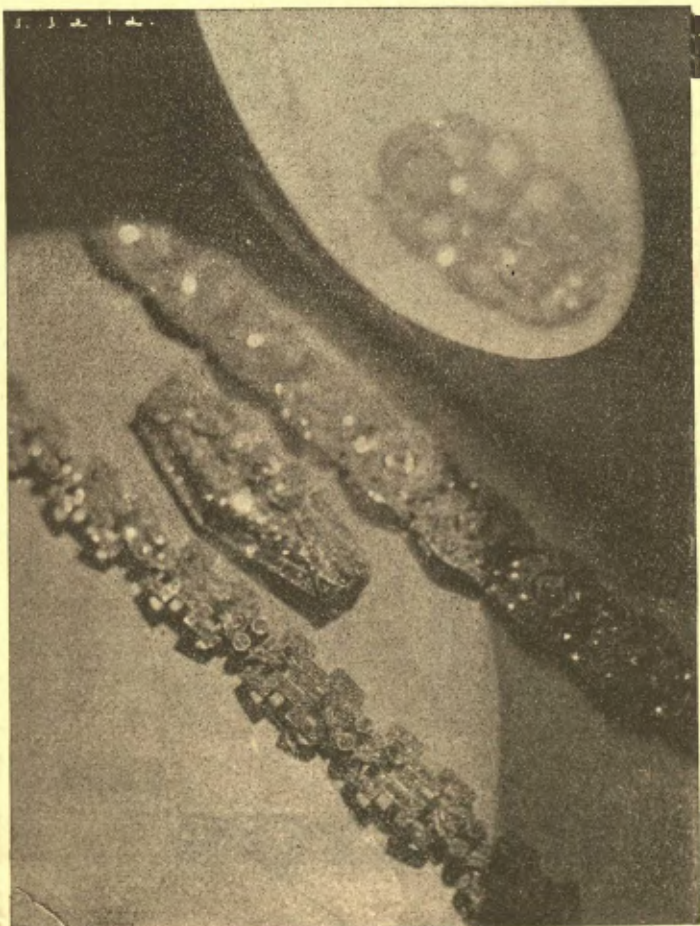
Una geometria simple i alhora refinada, construïda amb brillants d'una transparència insuperable

BADRINAS
MOBLES
DIAGONAL, 460

Fi de temporada
Articles a fora preu
durant mes de febrer
JAUME I, 11
Telèfon 11655

JOIER J. ROCA

Rbla. del Centre, 33 - Passatge Bacardí, 2

LA MUSICA

Sextet Barcelona

Dimecres de la setmana passada es presentà a les audicions íntimes, que dona l'Associació de Música «da camera», a l'esplèndida sala del Casal del Metge, el Sextet Barcelona, amb un programa integrat per dues obres romàntiques i una de moderna.

Aquesta agrupació instrumental, que es dedica a l'execució de la música escrita per a quintet i sextet, encara que fundada no fa gaire temps, és avui dia ja una de les agrupacions de música «da camera» més sòlides entre les nostres i una de les que ofereix més garanties en les seves interpretacions. L'entusiasme amb què estudien el seu repertori, unit a la disciplina que uneix tots els instrumentistes, asseguren a la seva labor un resultat del tot meritori. Ni la disciplina els treu aquella ductilitat espiritual que els permet adaptar-se als autors, ni l'entusiasme els fa caure en l'arbitrarietat en les interpretacions. La seva presentació a l'Associació de Música «da camera» fou un èxit que ve a confirmar el prestigi d'aquest sextet que condueix el pianista Pere Vallribera.

En la primera part, el brillant quintet op. 114 de Schubert que fou tocat amb una magnífica opulència sonora, amb un sentit precís dels valors i de les perspectives temàtiques. En el darrer temps es palesà més que enlloc que els executants havien quasi exhaurit l'estudi de l'obra. El quintet de Gossens que seguia, vingué a portar la inquietud de les temptatives personals d'un dels més prestigiosos compositors anglesos d'ara. Com que en l'escriptura d'aquesta obra els instruments aconsegueixen a estones una certa individualitat, hom pogué així assegurar-se de la tècnica desbarassada i pura dels executants. Rubert de dificultat, el quintet, a desgrat d'una certa aridesa sonora, interessà força l'auditori. El sextet op. 110 de Mendelssohn cloïa l'audició. El Sextet Barcelona entengué bé el romanticisme ponderat, senyoriol, amablement poseur del gran músic.

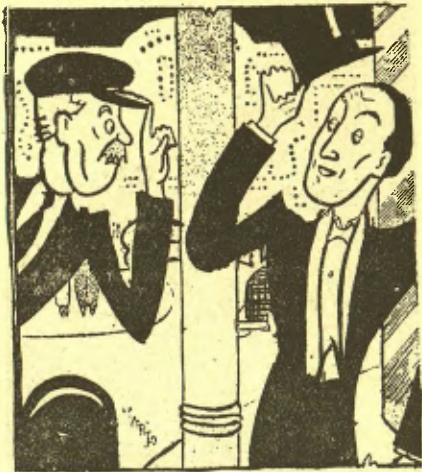
Es llàstima que les ocasions no es presentin més sovint per a agrupacions d'aquesta classe de donar concerts. És l'avantatge que tenen les agrupacions similars que de l'estranger ens visiten. Especialitzats tot l'any en una mateixa activitat, podrien, el Sextet Barcelona i les agrupacions similars, anar més enllà encara d'una ruta que és sense fi. — J. P.

MOBLES MODERNS

La noia, al festejador. — Ha arribat el papà. Corre, amaga't sota la taula!

(Der Lustige Sachse, Leipsic)

—Taxi, senyor?
—No, no en necessito... però, gràcies per l'atenció.

(Everybody's Weekly, Londres)

L'altaveu. — Servei oficial d'avisos... Es prega al senyor Puig, que es troba d'excursió marítima, que torni immediatament a casa seva...

(The Passing Show, Londres)

El gran caçador ensenyant els seus trofeus.—Ara pujarem a les golfes i veurem el cap de la girafa.

(Everybody's Weekly, Londres)

—He comprat el timbal per al nen, però he tingut la pega d'esbotzar-lo pel camí, gràcies a Déu.

(Everybody's Weekly, Londres)

Contra els paràsits industrials

No solament amb mesures legislatives s'ha procurat crear un estat de dret que protegeixi els que utilitzen aparells receptors, sinó que ha calgut establir sancions contra els que, podent prescindir d'aparells que produeixen perturbacions en la recepció, no ho fan, ja que en gairebé tots els casos són suprimibles els sorolls. A França s'excita als batlles perquè imposin multes als contraventors i d'això n'és bona prova els paràgrafs que extreiem de la revista especialitzada Radio-Magazine:

«M. Adam, en el seu llibre intitulat *Com suprimir els paràsits industrials a la T. S. F.*, ens demostra que, salvant algun cas rar, els paràsits industrials poden ésser suprimits amb l'aplicació als aparells perturbadors de dispositius poc costosos. Es un fet indiscutible i sobre el qual mai no s'haurà insistit prou. És ignorat encara de molta gent, i aquesta ignorància té com conseqüència fer dubtar als batlles a imposar multes que podrien ésser-ho ja de molt de temps, o tement d'aplicar unes disposicions cregudes impossibles en la pràctica.

Quant a la legalitat d'aquestes multes, creiem en principi que és del tot ferma. La tesi que nosaltres hem sostingut en consultes anteriors s'ha fortificat de dia en dia. Nosaltres creiem haver ja demostrat que el camp d'aplicació de la T. S. F. justifica la intervenció dels batlles, però hem pogut constatar que si la nostra tesi ha estat discutida, que en el punt de vista tècnic havia estat inexactament explicada (un juriconsult no és forçosament un aficionat a la T. S. F.), ha estat sostinguda per diversos juriconsults, advocats i també magistrats, que han admès amb nosaltres que la T. S. F. interessa l'ordre i la seguretat pública.

Aquest interès augmenta de dia en dia. Què hauria estat dels aviadors Régimensi, Touge i Lénier, perduts en llurs viatges, si els auditors que han sentit el seu crit i avisat els que podien donar-los socors, haguessin tingut la seva audició perturbada pels paràsits industrials privant-los de com-

prendre les indicacions donades pels aviadors, indicacions que han permès de portar-los en el més breu espai de temps els socors que necessitaven? La mateixa pregunta es pot posar pels passatgers del *Georges-Philippa*. Si el sol crit d'alarma hagués estat perturbat pels paràsits industrials, nosaltres avui hauríem, sense cap dubte, de depurar la pèrdua de la gairebé totalitat dels passatgers i de la tripulació.

No és pas tampoc inútil de recordar, per altra banda, que la prefectura de policia ha equipat o equiparà aviat diversos cotxes amb un pal d'emissió i un altre pal de recepció, destinats a circular per París per assegurar-hi l'ordre públic.

Per fi, en cas d'una guerra aèria, l'alerta seria donada a les diverses ciutats per mitjà d'una emissora, que advertiria tots els posseïdors d'aparells receptors. L'experiència ha estat feta durant el mes de juny darrer a Pas-de-Calais en presència, del mariscal Pétain. Aquesta prova ha donat els millors resultats. Qui s'atreveix a sostenir avui, com algú ha cregut poder fer-ho, que la radiodifusió és un mer entreteniment, sense cap utilitat d'ordre general i no interessa la seguretat pública?

Amb el temps, la legalitat de les multes preses pels batlles contra els paràsits industrials esdevé cada cop més evident. Els batlles tenen amb la llei el dret d'imposar als aparells perturbadors l'aplicació de dispositius existents que han estat reconeguts pels serveis tècnics competents com susceptibles d'atenuar o de suprimir els paràsits; però, també, els batlles deuen sempre vetllar per no imposar multes il·legals que no podrien més que ésser anul·lades o considerades com a tals per la jurisdicció competent.»

WILCO DISCO WILCO
IRROMPIBLE

RADIO CATALONIA
133 BALMES 133
AGENCIA
CROSLEY
5 lmps. CHEVALIER 635 Pts.
5 lmpars. PACHI 585
4 lmps. CHIQUILIN 455
20 mesos de crèdit
Receptors a 2'50 ptes. setmana

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 180
Telegr.: "Carburas"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 178018

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES I FERRO SILICI :: SOCARRIMAT I SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BÚFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ

que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastènia, Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertigens, fatiga corporal, tremolors, dispènia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen escotament nerviós.

Les Gragees potencials del Dr. Soivré,

més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treball excessiu, tant físic com moral, o intel·lectuals, esportistes, homes de ciències, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.—Dirigit-se i transferent 0'25 ptes. en segells de correu per al franquig a Oficines Laboratorio Sòkafarg, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties

UN ACLARIMENT!...

¿Per què diem que l'estació subterrània de la Plaça de Catalunya (trens del Nord i Metro Transversal)

és el mitjà de publicitat més formidable que avui dia existeix al nostre país?

Feu comparances amb el sistema de més difusió emprat fins ara i donareu raó a la nostra asseveració.

MITJÀ	QUANTITAT DE PROBABLES LECTORS DELS VOSTRES ANUNCIS	PREU	DURACIO
Prensa Diària.	150.000 (com a màxim).	1.800 ptes. una pàgina	Un dia
Plaça de Catalunya (Estació subterrània) Trens del Nord i Transversal.	3.000.000 (actualment). (Dades oficials controlades pel Departament d'Estadística).	600 ptes. (dotze espais de gran tamany, un a cada estació).	Al mes

"Agencia General de Anuncios"
(Secció Metro Transversal)

BARCELONA: Pelai, 62, 4.ª - Telèf. 15300

Carrer de Tarragona, 7, 2.ª - MADRID